

Danes voli poljsko ljudstvo

Današnje volitve v poljsko Ustavodajno zbornico bodo po besedah Bieruta, predsednika poljskega Nacionalnega sveta, odločno potrdile sedanjo politično, gospodarsko in kulturno orientacijo Poljske po drugi svetovni vojni. Te volitve bodo pred vsem sodelom pokazale, da so samo poljske demokratske stranke tista sila, ki lahko zagotovi miren razvoj poljskega naroda.

V kratkem historičnem razdobju 30 mesecev od znamenitega Lublinskega manifesta Krajove Rade Narodove, ki predstavlja program nove, prerajene Poljske, so sile poljske demokracije dosegle velike socialno-ekonomske uspehe. Izvedena je bila agrarna reforma, nacionalizirana težka in srednja industrija, transport, denarni zavodi itd. Te progresivne mere so kljub nasprotovanju poljske reakcije, s Stanislavom Mikolajczykom na čelu, likvidirale fevdalni sistem, osobodile Poljsko vpliva mednarodnega kapitala in jo tako ekonomsko osamosvojile. V poljski premožni industriji je bilo n. pr. pred vojni vložena 53% tujega kapitala, v elektrotehnični industriji 60%, v petrolejski 88%. Tuji kapitalisti so bili prej stvarni gospodarji Poljske.

Na današnjih volitvah bo poljski narod izbral svoje predstavnike v poljsko Ustavodajno zbornico — Sejm. Ta zbornica je sicer po poljski tradiciji še ohranila to staro poljsko ime, vendar pa z duhom nekdanjega Sejma, v katerem so sedeli poljski plemiči in slahčiči in z zapadnimi reakcionarji povezani kapitalisti, s Sejmom kot je obstajal za časa sanacije, za časa diktature Josefa Piłsudskega, nima nič skupnega. Naloga Sejma bo dvojna: prvič mora izdelati novo poljsko ustavo, ustavo demokratične republike, ki naj udrži vse pridobitve, ki jih je Poljska izvojevala po dolgi borbi za svoj obstanek in ki so bile potrjene že leta 1944, t. j. v Juljskem manifestu poljskih demokratičnih strank. Ta ustava bo dejansko nadomestila staro poljsko ustavo iz leta 1921, ki je danes v nekaterih vprašanih še vedno osnova poljske republike. Druga naloga te zbornice pa bo, da udrži program in omogoči izvedbo triletnega načrta gospodarske obnove. Ta načrt nove Poljske predvideva dvig poljske industrije in gospodarske kapacitete ne samo na predvojni višini, ampak predvideva celo znatno povišanje predvojne produktivne norme.

Današnje volitve predstavljajo važno etapo za dokončno stabilizacijo poljskih notranjopolitičnih prilik. Poljsko ljudstvo je že na referendumu 30. julija 1946 odločno potrdilo, da odobrava veliko reformno delo sedanje poljske vlade nacionalne enotnosti. Odgovorilo je pozitivno na vsa vprašanja in tako izoliralo Mikolajczyka in njegovo kliko, ki je po navodilih mednarodne reakcije skušala na teh vprašanih razdvojiti poljsko ljudstvo in negirati pridobitve osvobodilne borbe. Referendum je jasno pokazal, da je proti ogromna večina poljskega ljudstva proti senatu, ki je v stari panski Poljski predstavljal organ za sabotiranje demokratičnih reform, in s tem tudi proti stari poljski ustavi iz leta 1925, ki jo je klika, ki se je zbirala okoli Piłsudskega, oslila poljskemu ljudstvu. Drugič, odobrila je socialno-ekonomsko politiko poljske vlade — agrarno reformo, nacionalizacijo srednje in težke industrije in se s tem izrekla za likvidacijo fevdalnega sistema. Tretjič, glasovala je za ohranitev poljskih meja na Odri, Neissi in Baltiku in tako dokazala, da odklanja vsako misel na eventualno revizijo poljskih zapadnih meja.

Nobenega dvoma ni, da skušajo reakcionarne vlade na zapadu s svojimi notami poljski vladi prestrašiti poljsko demokracijo in s pomočjo Mikolajczyka, tega trojanskega konja, ki so ga poslali iz Londona v Varšavo, da bi miniral delo poljske vlade, prepričati stabilizacijo razmer na Poljskem v trenutku, ko je enotnost poljskega naroda v zvezi z reševanjem nemškega problema najbolj potrebna. Prilisk Londona in Washingtona na poljsko vlado se je večal, čim bolj so se bližale volitve. Ta provokatorska kampa-

nja proti Poljski, ki jo je začel Churchill v svojem govoru v Fultonu — Churchill je tedaj izjavil, da je v Francoski Spaniji več svobode kot na Poljskem — se popolnoma sklada s popuščanjem hitlerjevcev v angleški in ameriški coni Nemčije. Tako sta vladi Združenih držav Amerike in Velike Britanije smatrali za potrebno, da v svoji nedavni noči poudarita, da poljske oblasti kršijo sporazum, sklenjen na Krimski in Potsdamski konferenci o izvedbi svobodnih in neoviranih volitev na Poljskem. Po ameriški noči, ki jo je washingtonska vlada objavila pred nekaj tedni, obstaja ta kršitev baje v tem, da izdaja poljska vlada represivne ukrepe proti »demokracičnim elementom«, ki niso zastopani v bloku demokratičnih strank.

Napredni angloameriški listi so že nestrastno opozorili svojo javnost na reakcionarno politiko Washingtona in Londona do nove Poljske. Komentar ameriškega lista »PMc«, bivši generalni direktor UNRRA-e La Guardia, je nedavno ostro obsodil ameriško in angleško vlado v zvezi s tendencijskimi notami Poljski. »Poljska«, poudarja La Guardia, »ima pravico urediti svoje notranje zadeve sama brez zunanjega vmešavanja. Poljska vlada je koalicijska vlada; v njej so zastopane vse glavne stranke. Po poljskem volilnem zakonu je imenovanje kandidatov lažje kot v državi New-York.« Poljski volilni zakon daje namreč najširše možnosti za svobodno izražanje volje, to velja tudi za stranko, ki jo zastopa Mikolajczyk. Kandidate lahko postavlja vsaka skupina državljanov, ki šteje vsaj sto ljudi. Znano pa je, da v Ameriki milijoni črncev, kljub Atlantski karti in deklaraciji o človečanskih pravicah v ustavi, še danes nimajo splošne volilne pravice. Na Poljskem nimajo volilne pravice samo člani terorističnih band, ki organizirajo sabotažna dejanja po navodilih iznemostov.

Na današnjih volitvah bodo poljske demokratične stranke nastopile s skupno listo. Te stranke so: poljska delavska partija, komunisti (Poljska partija rabolovca), poljska socialistična stranka, (Poljska Partija Socialistična), kmečka stranka (Stronictwo Ludowe) in demokratična stranka (Stronictwo Demokratyczne). Izven tega bloka, v katerem so poleg navedenih štirih strank tudi poljski sindikati, bodo nastopile še tri politične skupine. Stranka dela (Stronictwo Praci), skupina »Nove Wyzwolenie« in Mikolajczykova stranka (PSL). Hrbtenico poljske demokracije predstavljata PPR in PPS, ki sta lani novembra sklenili poseben sporazum o vzajemnem sodelovanju in skupni akciji. Ta sporazum predstavlja najmočnejšo garancijo, da bo poljska demokracija uspešno rešila problem popolne obnove in ustvarila močno Poljsko.

Poljska delavska partija in socialistična stranka sta Mikolajczykju večkrat predlagali osnovanje skupnega volilnega bloka, vendar so osi podobni poskusi propadli. — Mikolajczykova stranka je tako dokazala, da ostaja še nadalje rezerva poljske reakcije in tištega dela poljske duhovščine, ki pod optivom kardinala Ilonda nasprotuje demokratičnim reformam. V varšavskem in krakovskem okraju je Mikolajczykova stranka postavila za kandidate »notorične reakcionarje«, da bi tako pobrala glasove skrajne desnice. Tesna povezanost in sodelovanje vodstva te stranke s fašističnimi teroristi je prišlo do izraza zlasti na poslednjih procesih proti poljskim banditom. Ti procesi so odkrili, da uživa vodstvo poljske kmečke stranke podporo in zaščito pravo tistih krogov mednarodne reakcije, ki napadajo poljske zapadne meje kot nekaj provizoričnega. Od te stranke se je zato lansko leto odcepila večja skupina članov in ustanovila novo kmečko stranko Nove Wyzwolenie.

Poljsko ljudstvo bo na današnjih volitvah dokazalo, da odločno odklanja, da bi še kdaj postalo orodje tujega kapitala. Zato odklanja Mikolajczykovo stranko in njene teroristične metode — stranko, katere del je povezan s fašisti in predstavlja agenturo mednarodne reakcije. Glasilo Mikolajczyka Gazeta Ludowa je bil edini list

IZJAVA GROMIKA NA SEJI VARNOSTNEGA SVETA V NEW YORKU

Varnostni svet mora čimpreje izdati praktične ukrepe za splošno omejevanje oboroževanja

Ameriška in angleška vlada zavlačujeta uresničenje sklepa Generalne skupščine ZN

New York, 18. jan. (Tass). Na seji Varnostnega sveta 15. januarja so nadaljevali obravnavanje resolucije Generalne skupščine o splošni ureditvi in omejitvi oboroževanja ter predloge SZ, ZDA in Francije o načinu uresničenja te resolucije.

Prva govornika — kitajski delegat Kvo Taj Či in avstralski delegat Makin — sta predlagala, naj bi Varnostni svet hkrati obravnaval problem splošne ureditve in omejitve oboroževanja in vprašanje ustanovitve mednarodne kontrole nad atomsko energijo. Po večini so vsi govorniki govorili v duhu stališča, ki ga je zavzela Francija v svojem že poprej predloženem načrtu resolucije, medtem ko so ZDA predlagale, naj se najprej obravnava poročilo komisije za kontrolo nad atomsko energijo. Makin je obrazložil svoj ločeni načrt resolucije, Kvo Taj Či pa si je samo pridržal pravico, da takšno resolucijo pozneje predloži.

Zadnji govornik na jutranji seji je bil brazilski predstavnik Gomez, ki je izjavil, da je za resolucijo ZDA, vendar je pripravljen na kompromis s kakršnikoli načrtom, ki bi hkrati dovoljeval obravnavanje problema atomske energije in splošne razorožitve, kakor je bilo to predlagano v francoski in avstralski resoluciji, da bi se na ta način pospešilo delo Sveta.

Na večerni seji Varnostnega sveta je prvi govoril sovjetski delegat Andrej Gromiko, ki je izjavil:

»Predvsem hočem izraziti zadovoljstvo zaradi dejstva, da je večina članov Varnostnega sveta, ki so tukaj govorili, zavzela ugodno stališče do sovjetskih predlogov, ki sem jih 27. decembra lani predložil Varnostnemu svetu v razpravljanje. Razen ameriškega predstavnika so vsi govorniki med debato podprli sovjetski predlog, da se takoj prične z izdelavo praktičnih ukrepov za izvajanje resolucije Generalne skupščine z dne 14. decembra 1946 o splošni ureditvi in omejitvi oboroževanja in oboževanih sil, da se sprejme predlog o ustanovitvi komisije, ki naj pripravi in predloži Varnostnemu svetu svoj predlog o praktičnih ukrepih, ki so potrebni za uresničenje omenjene resolucije Generalne skupščine.

Med diskusijo o sovjetskih predlogih so nekateri predstavniki v Varnostnem svetu načeli še nekatera druga vprašanja. Zlasti so poudarili potrebo, naj bi Varnostni svet čim hitreje pričel razpravljati o poročilu Komisije za nadzorstvo nad atomsko energijo, upoštevajoč nujnost pospešene proučitve vprašanj, ki so v zvezi z vzpostavitvijo nadzorstva nad atomsko energijo.

Britanski predstavnik Cadogan je zahteval, naj pojasnim nekatera vprašanja, ki so mu nejasna v zvezi s diskusijo o sovjetskih predlogih. Zahteval je, da odgovorim na vprašanje, kakšen mora biti program komisije, kakor tudi, kdo naj tvori to komisijo — namreč ali gre za politične ali vojaške predstavnike. Zato bi imel še nekaj pripomb v zvezi s sedanjo diskusijo.

Naloge, določene v resoluciji Generalne skupščine, so prav tako resne kakor nujne. Varnostni svet je moralno dolžan pohiteti z izdajo praktičnih ukrepov, ki bodo zagotovile uresničenje tega sklepa Generalne skupščine, kar ima velik pomen za udržitve miru.

Naloge, ki jih ima Varnostni svet v zvezi z vprašanjem, o katerem razpravljamo, so določene s problemom o splošni ureditvi in omejitvi oboroževanja in oboževanih sil, z uvedbo mednarodnega nadzorstva nad atomsko energijo, da se zagotovi njeno izkoriščanje v mirnodobne namene. V svoji izjavi 9. januarja t. l. sem že poudaril, da predlogi, ki jih je stavil ameriški predstavnik v Varnostnem svetu, niso v soglasju z resolucijo

na Poljskem, ki je v trenutku, ko je Byrnes javno interpretiral potsdamske sklepe o tem smislu, da bi se mogle poljske meje na zapadu in severu spremeniti, zavzel izrazito pasivno stališče.

Poljska bo zato danes glasovala za demokratične stranke, ki zagovarjajo najmočnejše sodelovanje s Sovjetsko zvezo in ostalimi demokratičnimi državami in enkrat za vselej obračunala s poljsko reakcijo, ki se krije v Mikolajczykovi stranki. Po zgodovinski zmagi bloka demokratičnih strank v Romuniji in Domovinske fronte v Bolgariji, bo danes tudi poljsko ljudstvo potrdilo, da hoče svobodno, neodvisno in demokratično Poljsko in tako prepričilo vse manevre mednarodne reakcije, da bi se maščevala za poraz v Bolgariji in Romuniji.

Zmaga bloka demokratičnih strank bo utrdila mednarodni položaj Poljske in izbila sootvorni reakciji vsako možnost za kakršno koli vmešavanje. — V tem je mednarodni pomen današnjih volitev na Poljskem.

IZ DUNAŠNJE ŠTEVILKE:

Volitve na Poljskem. — Ukrepi Varnostnega sveta za omejevanje oboroževanja.

Novi zakoni LR Slovenije. — Koroška v borbi. — Proces proti delavcem iz Pulja.

Otvoritev proge v Beli krajini. Poročilo Kontrolne komisije. — Razstava radio in fotoamaterjev. Gospodarske uredbe vlade FLRJ. — Fizkultura. — Šah.

Generalne skupščine z dne 14. decembra 1946, ker ti predlogi umetno postavljajo izdelavo konkretnih ukrepov v Varnostnem svetu zaradi izvedbe tega sklepa Generalne skupščine, v odvisnost od izida diskusije v Varnostnem svetu o poročilu Komisije za nadzorstvo nad atomsko energijo. Tak popolnoma neutemeljen način postavljanja vprašanja ni v skladu z duhom in besedilom sklepa Generalne skupščine.

Med diskusijo o tem vprašanju ni nihče, tudi ne predstavnik ZDA, navedel ničesar proti izvedbi resolucije Generalne skupščine. Toda čim se je postavilo vprašanje nujnosti sprejema praktičnih ukrepov zaradi uporabe te resolucije, je postala ta stvar predmet nesporazumov. Zato smo priče položaju, ko skušajo predlogi nekaterih držav doseči, da bi se pospešila uporaba sklepa Generalne skupščine, in pa, ko predlogi drugih držav skušajo zavleči izvedbo tega sklepa, kar lahko povzroči odložitev, ki more prizadeti resno škodo uresnitvi in omejitvi oboroževanja in oboževanih sil ter vzpostavitve nadzorstva nad atomsko energijo. Resolucija Generalne skupščine z dne 14. decembra nas obvezuje, da hitro premočimo oboje vprašanje — vprašanje splošne ureditve in omejitve oboroževanja in oboževanih sil in vprašanje prepovedi atomskega orožja ter vzpostavitve mednarodnega nadzorstva nad atomsko energijo.

Kakor je znano, temelji resolucija, ki jo je sprejela Generalna skupščina, na sovjetskih in ameriških predlogih z dodatki drugih delegacij. Zelo žalostno bi bilo, ako bi prišlo v Varnostnem svetu do razlik med Sovjetsko zvezo in ZDA v teku diskusije o vprašanju, na kakšen način bi dosegli najhitrejšo izvajanje sklepov Generalne skupščine. Zelo žalostno bi bilo, ako bi stopila ta ali ona država, čeprav je izrazila soglasje z resolucijo Generalne skupščine, na pot, ki bi ovirala praktične ukrepe, ki imajo namen zagotoviti izvedbo tega sklepa.

Sovjetsko ljudstvo bo, kakor doslej tako tudi v bodoče, branilo stvar miru. To ga uči generalisim Stalin. Sovjetska vlada in sovjetsko ljudstvo bosta storila vse mogoče, samo da bi zagotovila dejansko izvedbo omenjenega sklepa Generalne skupščine ne samo v besedah, ampak tudi v dejanjih, ker sta globoko prepričana, da to ustreza interesom vseh miroljubnih narodov.

Po izjavi Gromika je delegat ZDA Austin predlagal, naj bi Varnostni svet preložil obravnavanje resolucije o razorožitvi in predlogov, ki se nanašajo na to resolucijo, na 4. februar, da bi ZDA imele čas za proučitev raznih predlogov.

Sovjetski delegat Gromiko je izjavil, da ne more podpirati ameriškega predloga o preložitvi obravnave na 4. februar, ker niso bili navedeni nikakoli razlogi za tako preložitve. Delegat ZDA je umaknil

svoj predlog s pogojem, da ga lahko stavi, ko bodo vsi prijavljeni govorniki končali svoje govore.

Nato je poljski delegat Lange izjavil, da mora Varnostni svet hkrati in nujno obravnavati vprašanja o splošni ureditvi in omejitvi oboroževanja ter o prepovedi atomskega in drugega orožja za množično uničevanje.

Nadaljnje diskusije so se udeležili delegati Belgije, Kolumbije, Sirije in Anglije. Angleški delegat Cadogan je zahteval začasno preložitve obravnave o problemu razorožitve.

Za Cadoganom je govoril ameriški delegat Johnson (ki je zamenjal Austina, ker je ta zapustil sejo) in poizkušal znova tolmačiti resolucijo o preložitvi nadaljnje obravnave.

Ker sta se za udeležbo v diskusiji prijavila še dva govornika, je Varnostni svet sprejel predlog predsednika Makina, naj se diskusija nadaljuje 17. januarja. Ameriški predlog o preložitvi resolucije ni bil dan na glasovanje.

***

VARUŠKI SVET OZN se bo sestal 26. marca

New-York, 18. jan. Reuter poroča: Uradno je bilo sporočeno, da se bo Varuški svet Organizacije združenih narodov sestal 26. marca v Lake Successu pri New-Yorku. Zastavni dnevi red je že sporočen vsem državam članicam, ki so povabljene, da določijo svoje predstavnike v svetu.

Objava mirovni pogodbe

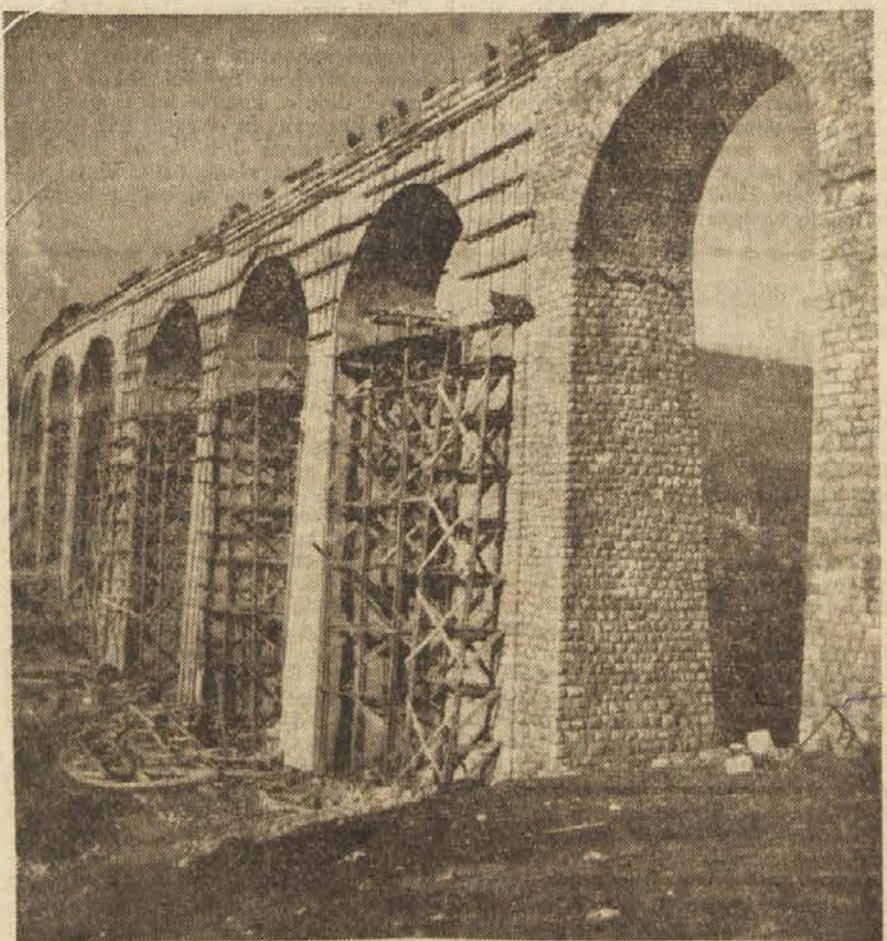
Pariz, 18. jan. (Radio.) Današnji »New York Times« objavlja besedila mirovni pogodbe in komentira obveznosti, ki izvirajo iz teh pogodb za bivše nemške satelite.

Proslava 23. obletnice smrti V. I. Lenina v ZSSR

Ashabad, 18. jan. (Tass) Ob priliki 23. obletnice smrti V. I. Lenina so imeli delovni ljudje mesta Ashabada, Uljanovska in Saratova konferenco, na katerih so predavali o Leninu.

Tudi v Uljanovsku se vsestransko pripravljajo na komemorativne akademije ob priliki 25. obletnice smrti V. I. Lenina. Več sto predavateljev ima predavanja v volivnih okrožjih s temami: »23 let brez Lenina« — »Pod vodstvom Stalina« — »Po Leninovi poti« — »Lenin je veliki ustanovitelj in voditelj Boljševiške partije in sovjetske države«. Od 19. do 21. januarja bodo v Uljanovsku in drugih mestih svečani komemorativni sestanki. Prav tako bodo tudi podjetja, ustanove, inštituti in šole v Saratovu imele komemorativne akademije ob priliki 23. obletnice Lenine smrti.

BELOKRANJSKA PROGA — OBNOVLJENA

Danes bo izročen prometu 250 m dolg in 32 m visok železniški viadukt pri vasi Otovec na belokranjski progi, ki so ga delavci kljub velikim dimenzijam obnovili v zelo kratkem času. Za obnovitev mostu je bilo potrošenih 545 vagonov različnega materiala. Tudi mladinske brigade imajo pri izgradnji mostu velik delež.

Prvi zakoni Ljudske skupščine LRS

Ljudska skupščina LRS je na svojem prvem izrednem zasedanju sprejela prvi tri zakone: zakon o spremembah zakona o upravnih razdelitvah LRS, zakon o pooblastitvi vladi LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva in zakon o pooblastitvi vlade in njenih članov za določanje kazni za upravne prekrške. Vlada LR Slovenije, ki je Ljudski skupščini predložila osnutek zakonov, je zaradi njihove važnosti in potrebe predlagala nujnost, ki je bila sprejeta.

Zakon o spremembah zakona o upravnih razdelitvah Ljudske republike Slovenije spreminja 1. čl. starega zakona o upravnih razdelitvah LRS, da se sedaj glasi: »Zemlje LRS je upravno razdeljeno na glavno mesto Ljubljano, na okraje in kraje.« Okraj LRS so naslednji: 1. Celje-mesto, 2. Celje-okolica (s sedežem v Celju), 3. Crnomelj, 4. Grosuplje, 5. Jesenice, 6. Kamnik, 7. Kočevje, 8. Konjice, 9. Kranj, 10. Krško, 11. Lendava (s sedežem v Dolaj Lendavi), 12. Ljubljana-okolica (s sedežem v Ljubljani), 13. Ljutomer, 14. Maribor-mesto, 15. Maribor-okolica (s sedežem v Mariboru), 16. Mozirje, 17. Murska Sobota, 18. Novo mesto, 19. Prevalje, 20. Ptuj, 21. Radgona (s sedežem v Gornji Radgoni), 22. Rakek, 23. Slovenska Bistrica, 24. Smarje (s sedežem v Smarju pri Jelšah), 25. Skofja Loka, 26. Trebnje in 27. Trbovlje.

Okrožje Ljubljana-mesto se spremeni v glavno mesto Ljubljano, vsa ostala okrožja pa izpadejo. Drugi in tretji člen starega zakona o upravnih razdelitvah LRS izpadeta, četrti člen se spremeni v drugi, peti v tretji itd. Zaradi teh sprememb je vlada LRS pooblašena, da začasno vse posle javne uprave iz pristojnosti okrajnih LO prenese na sebe in njene organe, oziroma okrajne LO.

Zaradi nedavne ukinitve dosedanjih okrožij je bilo potrebno stari zakon o upravnih razdelitvah LRS spraviti v sklad z našo ustavo, v kateri so okrožja ukinjena. S tem smo izločili vmesno stopnjo med vlado in okraji. To ni samo velika pridobitev iz finančnih razlogov, ampak bo tudi omogočilo boljši in direktniji kontakt ter možnost neposrednega sodelovanja med vlado in okrajnimi LO.

Zakon o pooblastitvi vladi LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva pooblašča vlado, da zaradi potrebnih ukrepov, ki so nujni za vodstvo narodnega gospodarstva na področju LRS, lahko izda uredbne na področju gospodarstva in javnih financ. Te uredbne izdaja na svojih sejah in jih objavlja s podpismi predsednika ter pristojnega člana vlade. Vlada LRS naknadno predloži te uredbne v potrditev Ljudski skupščini LRS.

Sprejem tega zakona je bil nujen zaradi današnjih velikih nalog v našem gospodarstvu, ko je treba hitro ukrepati. Radi novega sistema, ki ga danes uvajamo v naše gospodarstvo, je potrebno, da te odredbe in odloke prilagodimo občin navodilom naših zveznih organov. Sprejem tega zakona bo pripomogel, da bo naša vlada mogla sproti in pravočasno reševati razne gospodarske naloge.

Zakon o pooblastitvi vlade LRS in njenih članov za določanje kazni za upravne prekrške pooblašča vlado LRS in njene člane, da za prekršitve pravnih predpisov, ki so jih izdali v svoji pristojnosti in ne spadajo v pristojnost rednih sodišč, predpisujejo kazni. Vlada LRS lahko za prekršitve svojih pravnih predpisov predpiše kazni odvzema prostosti ali prisilnega dela brez odvzema prostosti do največ enega leta ali denarno kazen do največ 20 tisoč din, člani vlade LRS pa kazni odvzema prostosti ali prisilnega dela brez odvzema prostosti do največ šest mesecev ali denarno kazen do največ 10.000 din. Poleg teh kazni se lahko predpiše tudi odvzem predmetov, s katerimi je bilo izvršeno kaznivno dejanje.

Predpis vlade ali njenih članov mora določiti, v čigavo korist se uporabljajo denarne kazni. Če tega ne določa, gre denarna kazen in odvzeti predmeti v korist socialnega fonda okrajnega LO, v katerem je bila izrečena kazen. Prekrški pravnih predpisov vlade zastarajo v enem letu, nje-

Ustavodajna skupščina LR Srbije je proglasila ustavo LR Srbije

Beograd, 17. jan. (Tanjug) Ustavodajna skupščina LR Srbije je danes opoldne proglasila ustavo LR Srbije. Temu zgodovinskemu dejanju so prisostvovali vsi člani vlade LR Srbije s predsednikom dr. Blagojem Neškovićem na čelu. Predsedoval je Ačim Grulović, predsednik Ustavodajne skupščine.

Ko je bil sprejet zapisnik preteklega seje, je skupščina nadaljevala načelno debato o osnutku ustave. Poročevalec Ustavodajnega odbora ljudski poslanec Miloš Minić je prečital člene osnutka ustave od 136 naprej z amandementi k posameznim členom. Skupščina je, glasujče za vsak člen posebej, sprejela osnutek ustave. Za tem so ljudski poslanci glasovali poimensko in s tem je bila ustava LR Srbije dokončno sprejeta.

Na predlog skupine poslancev je Ustavodajna skupščina nato z vzklikom soglasno proglasila ustavo LR Srbije.

Skupščina je zatem poslala pozdravne brzojavke maršalu Titu, Ustavodajnemu saboru LR Hrvatske in Ustavodajni skupščini LR Slovenije.

Skupščina je slednjič odobrila delo Prezidija LR Srbije ter soglasno sprejela sklep, da se Ustavodajna skupščina LR Srbije izpramenj v Ljudsko skupščino LR Srbije.

Ustavodajni sabor LR Hrvatske v načelu sprejel ustavo LRH

Zagreb, 18. januarja. (Tanjug) Včeraj se je vršila osma redna seja ustavodajnega sabora LR Hrvatske. Na dnevnem redu je bilo nadaljevanje razpravljanja o osnutku ustave.

Potem ko je govorilo več ljudskih poslancev, je predsednik Ustavodajnega sabora dr. Zlatan Sremec objavil glasovanje v načelu. Vsi ljudski poslanci so glasovali »za«. Ko je predsednik dr. Zlatan Sremec proglasil, da je osnutek ustave LR Hrvatske v Ustavodajnem saboru načelno sprejet soglasno, so vsi ljudski poslanci vstali in s ploskanjem pozdravili sprejete ustave v načelu.

Za tem je bila osma seja zaključena.

Brzojavka Ustavodajne skupščine Srbije Ustavodajni skupščini LR Slovenije

»Ustavodajna skupščina LR Srbije, izražajoč misli in čustva srbskega in ostalih narodov LR Srbije, pozdravlja delo Ustavodajne skupščine LR Slovenije. Prva ustava v zgodovini slovenskega naroda je plod herojske borbe, ki jo je vodil slovenski narod skozi stoletja, zlasti pa v veliki osvobodilni vojni — ramo ob ramo z ostalimi narodi Jugoslavije. Prva ustava LR Slovenije bo močno orožje v rokah slovenskega naroda za ohranitev pridobitve narodno osvobodilne borbe, za nadaljnjo utrditve bratstva in enotnosti z ostalimi narodi Jugoslavije, za nadaljnji ekonomski in kulturni razvoj slovenskega

naroda. Svoboden in suveren, pobraten z ostalimi narodi naše domovine, predstavlja slovenski narod enega izmed stebrov naše močne domovine. Srbski narod je srečen, da lahko pozdravi slovenski narod v tem velikem zgodovinskem trenutku, ko tudi sam sprejema najdemokratskejšo ustavo, ki bo pripeljala k še večji okrepitvi bratških vezi med slovenskim in srbskim narodom in ostalimi narodi Jugoslavije v njihovem stremeljenju za nadaljnjo utrditve in krepitev naše skupne domovine FLRJ.

Zivela LR Slovenija! Zivela FLRJ! Zivel maršal Tito!

Z manifestacijami in svečanimi proslavami je ljudstvo sprejelo svojo prvo ustavo

Svečana seja MOOF v Mariboru ob sprejetju ustave

Dne 17. t. m. ob 19. uri so se v prostorih MOOF Maribor zbrali na svečani seji zastopniki OF, MLO, množičnih organizacij, vojske, javnega in kulturnega življenja v Mariboru, kjer so proslavili sprejete slovenske ustave.

Sejo je otvoril tov. sekretar MOOF Dolenc, nakar je govoril tov. Gorčar o pomenu sprejetja slovenske ustave. — Navzoči so govor vedno znova prekinjali s ploskanjem in navdušenim odobravanjem. Na koncu so sprejeli ob vihanem aplavzu dve resoluciji: maršalu Titu in Prezidiju Ljudske skupščine LRS. V resoluciji maršalu Titu je med drugim rečeno:

»Člani MOOF Maribor, zbrani na svečani seji ob priliki, ko sprejema Ljudska skupščina LRS temeljni zakon naše republike — ustavo, Vas z navdušenjem pozdravljamo. Ko smo sprejeli našo prvo slovensko ustavo, nas navdajajo čustva sreče in globokega spoštovanja do Vas, njih članov pa v šestih mesecih. Najmanjša denarna kazen je 50 din. Če se denarna kazen ne more iztrirati, se spremeni v kazen prisilnega dela brez odvzema prostosti, pri čemer se vsakih začetih 50 din računa za en dan prisilnega dela. Tudi v tem primeru ne sme kazen za prekršitve predpisov vlade trajati več kot eno leto, za prekršitve predpisov članov vlade pa ne več kot šest mesecev. Če predpis o kaznovanju prekrškov ne določa drugače, spada kaznovanje v pristojnost okrajnih ljudskih odborov.

Tudi sprejem tega zakona, ki je popolnoma v skladu z zvezno ustavo, zveznimi zakoni in našo ustavo, je bil nujno potreben. Splošni zakon o LO namreč določa, kakšne kazni smejo izrekatii krajevni in okrajni LO. Podobnega zakonitega določila pa doslej še nismo imeli za vlado LRS, ki je najvišji izvršilni upravni organ Ljudske republike Slovenije.

ki ste na čelu borbe vseh jugoslovanskih narodov z brezprimerno doslednostjo in požrtvovalnostjo vodili naše narode k uresničenju njegovih težanj po svobodi in napredku.

V resoluciji Prezidiju Ljudske skupščine LRS je med ostalim rečeno: »Ob sprejetju naše prve slovenske ustave nas navdaja prav tako kakor vse naše prebivalstvo čustvo sreče, da smo doživeli ta dan in čustvo neomajne predanosti do Vas, naših predstavnikov.

Vaši naporii na nesebično delo za dobrobit delovnega ljudstva postavljajo tudi namovno obveznosti. Danes, ko je najvišje predstavništvo slovenskega naroda sprejelo ustavo in ko je z nami strnjeno vse naše delovno ljudstvo, vam svečano obljubljamo, da bomo vemo čuvali pridobitve narodno-osvobodilne borbe, utrjevali bratstvo med našimi narodi ter še bolj kot doslej posvetili vse naše sile gospodarski obnovi, industrializaciji in elektrifikaciji naše domovine.

V Kranju so proslavili proglasitev ustave

Kranj, 17. januarja
Kmalu potem, ko je Ustavodajna skupščina LR Slovenije sprejela in proglasila Ustavo LR Slovenije, so se začeli zbirati po ulicah Kranja delavci, mladi, vojska in ostalo prebivalstvo, da proslavijo zgodovinski dan sprejetja ustave. Po mestu se je razvil moččen sprevod z delavsko mestno godbo. Ljudstvo je neprestano vzklikalo našim voditeljem in izražalo svoje zadovoljstvo ob tem velikem dnevu. Po obhodu mesta se je ljudstvo zbralo pred sedežem Mestnega ljudskega odbora, kjer je zbrani množici spregovoril sekretar Mestnega odbora OF o zgodovinskem pomenu sprejetja ustave. Prebivalstvo Kranja je s tega zborovanja poslalo maršalu Titu, predsedniku vlade LRS Mihi Marinku, Centralnemu komitetu Komunistične partije Slovenije in Ljudski skupščini LRS vdanostne resolucije, v katerih je izrazilo svoje soglasje z ustavo in svoje veselje ob njenem sprejetju.

Koroške varnostne oblasti zapirajo in terorizirajo slovenske antifašiste, vojne zločince pa izpuščajo na svobodo

V začetku decembra je prišel iz taborišča nacistov na dopust v Rute pri Baškem jezeru, okraj Beljak, bivši SS-Sturmbannführer Karl Fritz, desna roka vojnega zločinca Maier-Kaibitchea, ki je obremenjen z neštetiimi zločini, izvršenimi nad koroškimi Slovenci. Fritz je bil eden glavnih krivcev izseljevanja koroških slovenskih družin.

Prav tako so pričeli prihajati domov bivši nacistični župani, krajevni nacistični vodje, komandanti in odlikovanci z nacističnimi odlikovanji. V Področiču sta prispela na osemdnevni dopust krajevni vodja NSDAP, Pajker Alois in Brucker Andrej, nosilec zlatega nacističnega odlikovanja. Prav tako je prispel v Področičo poznani Kutin Bartolomej, član SA in komandant Hitlerjevoga »Volkssturma«. Kutin se je v februarju 1945 udeležil hajke na partizane nad St. Jakobom v Rožu, kjer je padlo sem partizanov, Pobesneli nacisti so oskrnili njihova trupla, vlačili mrtve partizane in partizanke ter jih gole razstavili v uti pri Sv. Petru. Pri vsem tem je sodeloval tudi omenjeni Kutin. V Področičo se je vrnil tudi gestapovski agent Michitsch, ki je pošiljal ljudi na prisilno delo v taborišča. Izpuščen je zaradi »pomanjkanja dokazov«.

Antifašistične množice slovenske Koroške pravilno ocenjujejo pojav, kaj pomeni izpuščanje starih zverin. Zato se bodo še bolj budno in odpornoborile proti staram in novim zločincem. Drugo sliko s Koroške pa podajajo številne aretacije najbolj odločnih borcev zoper naciizem med vojno in koroških partizanov ter neštete hišne preiskave pri njih, ki se vršijo načrtno že več mesecev.

Dne 18. decembra so avstrijske varnostne oblasti brez vsakega razloga zaslilevale predsednika Pokrajinskega odbora za Slovensko Koroško, dr. Franca Petka, zdravnika v Velikovcu, njegovo ženo in hčerko ter služkinjo. Dne 3. januarja so avstrijske varnostne oblasti napravile hišne preiskave pri podpredsedniku Pokrajinskega odbora OF za Slovensko Koroško dr. Luki Sienčniku v Dobrli vesi. Ze prejšnji dan so aretirali za-

vednega Slovenca Ažmana, trgovca v Bistrici pri Pliberku, nadalje slovenskega župana v Globasnici Friderika Hrasta in pri njima prav tako izvršili hišne preiskave.

V Dobrli vesi so 3. januarja avstrijski policijski organi aretirali Anico in Marico Prajnik, neustrašni borci za svobodo koroških Slovencev, ki sta bili med vojno internirani v taboriščih v Nemčiji. Dne 4. januarja pa so bili aretirani v Globasnici zavedni Slovenci Janez Zankl ter Franc in Miha Wutte. Tudi pri njih so izvršili hišne preiskave in niso ničesar našli.

Dne 5. januarja pa so ponovno napravili hišne preiskave pri dr. Luki Sienčniku ter aretirali njega in njegovega brata Andreja Sienčnika, ki se je med vojno kot partizan boril v koroških odredih.

V zadnjem času so avstrijski policijski organi izvršili hišne preiskave pri zavednih Slovencih, in sicer pri Koleniku v Smarjeti pri Pliberku, pri p. d. Tišlerju, gostilničarju v St. Janžu v Rožu, pri Andreju Pošingerju, pri Janezu in Angeli Wieser v Slovenj Plajberku in še pri nešteti drugih slovenskih zavednih družinah. Pri teh hišnih preiskavah so avstrijski policijski organi postopali zelo surovo in uporabljali metode, ki so Slovincem znane iz dobe gestapovcev. Tako so pri preiskavi pri Ažmanu na Bistrici pogabili iz postelje Ažmanovo bolno ženo in jo prisilili, da jih je morala na pol oblečena peljati na podstrežje, kjer pa niso ničesar našli. Pri Ažmanu je bila to že četrta hišna preiskava.

Te aretacije in hišne preiskave se izvajajo brez vsake osnove, samo z namenom, da bi se ustrahovalo slovensko ljudstvo v borbi za njegove pravice — za osvoboditev in priključitev k Jugoslaviji. Ti napadi na najbolj zavedne slovenske protinaciste na Koroškem so vzbudili pri vsem slovenskem prebivalstvu silno ogorčenje ter so znova potrdili, da je borba koroških Slovencev za priključitev k Jugoslaviji upravičena in edina rešitev pred nasiljem, ki ga po nacističnih metodah izvajajo reakcionarne avstrijske oblasti.

Bivši nacisti na Koroškem se organizirajo v ilegalni organizaciji

Po vsej slovenski Koroški se vedno bolj množijo primeri, da organizirane skupine nacističnih šovinistov zahrbitno napadajo protifašiste in motijo kulturne prireditve koroških Slovencev. Pri teh napadih je bilo več protifašistov ranjenih. Najbolj vidno je organizirano delovanje teh skupin v Podjuni, zlasti v Kamnu, Proboju in Zitari vesi. Imenujejo se »Wurikomando« in njihovi člani so nekdanji NSDAP-jevci, prostovoljci Hitlerjeve vojske, bivši vodje HJ in razni drugi pristaši nacizma. Med seboj se spoznavajo s posebnimi znaki. Z geslom »Dol z banditi« napadaje te skupine znane protifašiste, bivše parti-

zane, KZ-lerje in izseljence. Napadajo skupno z inozemskimi fašisti in so oboroženi z noži, pa tudi s strelnim orožjem.

Kljub neštetim prijavam in pritožbam slovenskega prebivalstva oblasti ničesar ne ukrepejo proti tem terorističnim tolpam. To je razumljivo zaradi tega, ker je tudi pri orožnistih mnogo pristašev nacizma, ki z odobravanjem gledajo na to zločinsko početje. Protifašistično slovensko prebivalstvo pa se bo prav zaradi tega še bolj odločno borilo za priključitev k Jugoslaviji, ker vidi, da se bo samo tako rešilo fašističnega nasilja.

Proces proti delavcem iz Pulja, ki so branili svoje stroje

Trst, 18. jan. (Tanjug). Proces, ki so ga okupacijske oblasti priredile proti delavcem iz Pulja, ki so branili svoje stroje, je trajal več dni. Na ta proces občinstvo ni imelo dostopa, policija je zastražila vse dohode k sodišču in vse notranje prostore sodnega poslojpa.

Med procesom so skoro vsi obtoženci izjavili, da so jih na policiji pretepalii. Obtoženemu Blasiju je nek policist, potem ko ga je pretepel, izjavil: »Vse bomo odpeljali iz Pulja, ne samo stroje!«

Obtožence sta branila odvetnika Tončić in Frluga. Odvetnik Tončić je v

svojem govoru dejal, da je proces bolj socialnega, odnosno političnega kakor juridičnega značaja, kajti delavci so branili svoje stroje v prepričanju, da branijo svojo lastnino.

Včeraj je bila izrečena sodba. Bljan Ivan je bil obsojen na 2 leti ječe, Pijan Anton na 2 leti in 6 mesecev, Rovis Karl na 2 krat po 6 mesecev, Rade na leto dni, Vlah Stefanija in Giovi Evfemija na 6 mesecev, medtem ko proti 15 letnemu Glavani Jordanu sodba še ni bila izrečena, ker jo nameravajo izreči v prisotnosti njegovih staršev.

Dr. Bogo Grafenauer:

Germanizacija koroških Slovencev

(Nadaljevanje)

Da ne bi koroški Slovenci v političnih zastopstvih protestirali proti nemškimi nasilnim metodam, je morala pomagati spretna volivna geometrija. Za deželnozborske volitve so bili volivni okraj razdeljeni do leta 1914 na tako spreten način, da so imeli Slovenci možnost zmagati le v dveh, v vseh ostalih skupinah in volivnih okrajih pa je bilo več Nemcev kot Slovencev. Tako so v deželnem zboru imeli Slovenci le 2 od 42 poslancev. Na 60.000 Slovencev je torej prišel po 1 poslanec, prav tako po en poslanec pa tudi na 5700 Nemcev.

Ze pred svetovno vojno so Nemci posegli tudi po nasilnih sredstvih, da bi preprečili delo slovenskim organizacijam na Koroškem. S posebnimi pretepaškimi oddelki so razbijali slavnosti in prireditve slovenskih društev in otvoritve slovenskih prosvetnih domov na slovenskem Koroškem. Pri tem so jih neposredno podpirale tuje oblasti. Med svetovno vojno se je nemški teror še bolj zaostрил. Poleg slovenskih političnih voditeljev na Koroškem je bila zaprta cela vrsta preprostih kmetov. Deležarja poroških Nemcev pa je leta 1918 jasno in izrecno zahtevala od cesarja, da

koroški Slovenci ne smejo dobiti niti najmanjše pravice na svojski narodni območju.

Položaj koroških Slovencev v zadnjih desetletjih avstro-ogrske monarhije torej lahko označimo na kratko kot položaj popolne politične in jezikovne brezpravnosti. Okrog 120.000 koroških Slovencev ni imelo nobene slovenske ljudske šole. Uradni jezik v deželi je bil nemški. Slovenska inteligenca je bila načrtno prestavljena izven slovenske Koroške. Uradniška mesta so bila na razpolago samo za Nemce in nemčurje. Delavci in kmeti so bili izpostavljeni močnemu gospodarskemu pritisku; z njegovo pomočjo so jih sili k podpisovanju različnih nemških zahtev, k volitvi nemških kandidatov na volitvah in k priključitvi nemškega občevalnega jezika pri ljudskih štetjih. V deželo so načrtno doseljevali nemške koloniste. Vse to germanizacijsko delo je predstavljalo delo za ustvaritev vsenemske Srednje Evrope. Dr. Božo Grafenauer:

Leta 1920 so tako koroške deželne oblasti kakor tudi osrednja avstrijska vlada obljubljale koroškim Slovincem popolno jezikovno in kulturno enako-

pravnost v bodoči avstrijski republiki. Toda kako slabo je avstrijska republika izpolnila te obljube, ki jih je dala samo zaradi plebiscita leta 1920 in da bi premamila koroške Slovence pri tem plebiscitu!

Neposredno po plebiscitu se je začelo nad koroškimi Slovenci še mnogo večje nasilje, kakor so ga bili navajeni do leta 1914. Nemške politične stranke so izvajale nad koroškimi Slovenci popolnoma načrten teror. Vsenemško nasilje je namreč imelo enotno vodstvo. Do leta 1924 Heimatsdienst, odlejel dalje pa Heimathund (ki se je razlikoval od Heimatsdienstu le v toliko, da pri njem socialisti iz strankarskih razlogov niso več sodelovali) — skupni organizaciji nemških političnih strank, sta do poddrobnosti vodili ta teror. V njihnih odborih so sklepali o razmerju do Slovencev vse do atentatov na vidnejše Slovence.

Dejansko vodstvo obeh organizacij je bilo v rokah koroških nacistov. Poznejši SS Standartenführer Maier-Kaibitseh je bil poslovodja obeh organizacij, idejno vodstvo je bilo v rokah nacističnega odlikovanca Martina Wutteja, ki je v mnogostev dajal tudi praktične nasvete za boj proti Slovincem, pa tudi zaupniška mreža je bila v glavnem nacistična. Heimathund se je namreč predvsem naslanjal na učiteljstvo, učitelji pa so bili po ugotovitvah sedanje ko-

roške pokrajinske vlade na Koroškem glavni oporniki in tvorci nacizma. Po dosedanjih ugotovitvah jih je bilo več kot ena tretjina organiziranih pri nacistični stranki že pred letom 1938. Heimathundova nacistična usmerjenost se izraža tudi v strastnem zagorovu Anschlussa.

Pod vodstvom Heimathundu sta se organizirala vrsta napadov na zavedne Slovence, leta 1921 je bilo požganih več slovenskih kmetij; atentate so izvrševali pod neposrednim vodstvom Heimathundu celo proti slovenskim duhovnikom, vidnejše Slovence so brez vsakega razloga spravljali v ječe. Vsako slovensko zborovanje ali kulturno prireditev so v prvih letih po plebiscitu razbile posebej organizirane pretepaške skupine, ki so jih vodili uradniki in župani. Na zborovanju liberalne nemške stranke Landbund je 25. marca 1922 celo namestnik deželnega glavarja Schumi, danes spet vidna oseba avstrijskega političnega življenja, izrecno pozval Nemce, da je treba Slovence razgnati, če bi hoteli imeti kje zborovanje ali igro. Iz službe je bila odpuščenih vrsta slovenskih železničarjev, vsi slovenski učitelji, prestavljena je bila vrsta slovenskih duhovnikov in na nekatere slovenske župnije je škof Hefter, sam doma iz Bavarke, postavil Nemce iz rajha, ki niso znali niti besede slovensko.

Sveda je bilo odpravljeno tudi vsako uradovanje v slovensčini. Niti v deželni niti v državni službi na Koroškem po letu 1921 ni bil nastavljen noben slovenski uradnik, medtem ko so stari po plebiscitu izgubili službo. Prepovedani so bili celo dvojezični župnijski pečati in stare dvojezične župnijske tiskovine (krstni in poročni listi).

Položaj na ljudskih šolah se je slabšal še naprej. Vse tri slovenske šole so izginile. Privatne slovenske šole so bile prepovedane leta 1921 »zaradi nevarnosti irendent«. Na učiteljske v Celovcu ni bil sprejet noben Slovenec, za katerega bi z gotovostjo ne vedeli, da se bo pred koncem študija obrnil v popolnoma nemško smer. Veiter sam priznava, da so bili vsi učitelji v mešanem delu dežele aktivno udeleženi pri germanizaciji. Prav tako priznava Maier-Kaibitseh, da so bili učitelji na Slovenskem Koroškem najbolj delavci za germanizacijo pod vodstvom Heimathundu na terenu. Nemški učitelji so zahtevali od slovenskih otrok, da uporabljajo le še nemški jezik. Učitelji so navajali slovenske otroke celo na sramotenje slovenskega jezika. Od 78 šol, ki bi po zakonu morale biti utrkavistične, so se izvajale odredbe o utrkavistični šoli neposredno po plebiscitu le še na 15. leta 1934 le še na 7. vse druge so bile dejansko že popolnoma nemške.

Ob otvoritvi belokranjske proge

Obnovili smo zadnji odsek železnice v Sloveniji

Danes bo otvorjena železnica med Otovcem in Buhnjarci ter bo tako stekla zadnja železniška proga v Sloveniji, ki je bila med vojno porušena. Kljub temu, da je bilo treba obnoviti samo 20 km proge, delo ni bilo enostavno, ker je bilo treba zgraditi več velikih objektov, med njimi tudi obojski viadukti. Ta most je dolg 250 m, visok 32 m ter je prav gotovo eden najmočnejših objektov na tej progi. Srednja 51 m dolga železna konstrukcija se je pri miniranju zrušila v globino in z njo okoli 50 cistern, ki jih bodo sedaj razkosali in odpeljali na Jesenice. Predpripravo za ponovno graditev viadukta so izorile že mladinske brigade, ki so očistile ves teren in zložile se uporaben material. Istočasno z mladinskimi brigadami so začeli delo tudi strokovni delavci, ki so za vse delo potrebovali dobre štiri mesece, ali natančneje 12.234 delovnih dni. Dela pri izgradnji šestih novih obojsov so hitro napredovala in je pri tem mnogo pomagal ogromni žerjav, ki je medtem že opravil svoj posel v Zalni. Med delavci so se najbolj izkazali tesarji, ki so v tem letnem času opravili zelo nevarno delo in pa zidarji ter kamenarji iz Hrvaškega Primorja. Viadukt je gradilo državno podjetje »Gradis«, pri delih na terenu sta se najbolj izkazala tehnik Kain Vasilij in

železniški nadzorniški pripravnik Robič Ciril.

Drugi objekt, ki je zapiral železniško pot do zadnje slovenske postaje na tej progi, je bil 86 m dolgi porušeni kameniti most čez Krupo med Gradom in Metliko. Na tej gradnji je bilo treba obnoviti tri loke. Srednji z 20 m razpetino in oba stranska z razpetinama po 10 m. Delo je bilo tu nekoliko oteženo, ker je bilo treba dovažati ves gradbeni material s kamioni po cesti iz Semiča. Tudi pri tem mostu so se izkazali in posebno odlikovali tesarji ter zidarji in kamenarji iz Hrvaškega Primorja. Še posebej pa je treba omeniti domačo mladino iz sosednjih vasi Gribelj in Krasinca, ki je vsak prosti čas prihajala na prostovoljno delo, samo da bi bil most čim prej dograjen.

Mladinske brigade so že v poletnih mesecih same uredile gornji ustroj, to je, položile so pragove, izravnale tirnice in zbirale razni drobni material na obeh straneh proge. Mladina je doprinesla k obnovitvi proge levo delo. Vseh 650 mladincev, kar jih je delo pri tej gradnji, bo danes v duhu spremljalo otvoritev proge z zavestjo, da je to tudi njihovo delo. O življenju in delu mladinskih brigad objavljamo še članek mladinske brigadirja, ki je sodeloval pri gradnji:

„Gradili smo progo in prekalili sebe“

Ko po več kot treh letih Bela Krajina znova dobiva železniško zvezo z ostalo Slovenijo, ko je po dolgih mesecih dela v letu 1946 proga dokončno zvezala dolgo razrušeni del od Otovca do Metlike in preko Kolpe do Buhnjarccev, ne moremo nikakor priti preko tega, da se ne bi spomnili tudi mladih graditeljev te proge, teh mladinskih delovnih brigad, slovenskih narodnih herojev: Staneta, Dakija in Luke, ki so v svojih počitniških mesecih zgradile nad 19 km tira in s tem ogromno doprinesle k čimprejšnji dograditvi železnice Otovce—Buhnjarci.

Po kapitulaciji Italije je naša vojska razrušila na tej progi važnejše železniške objekte in celoten tir, kar je onemogočilo okupatorju zasedbo Bele Krajine, ki je ostala odslej vseosvojen in prosta okupatorjevih in njegovih satelitskih domobranskih tolp. Bela Krajina je bila odslej središče slovenskega partizanstva, njeno ljudstvo pa podpornik narodno osvobodilne vojske vse tjakaj do končne osvoboditve maja 1945.

Bela Krajina je zaslužila s svojo mesečno pomočjo partizanom vse priznanje naših oblasti, ko se je po osvoboditvi znašla v morda velikem težjem položaju kakor drugi predeli Slovenije. Za njen razvoj in napredek je bilo nujno, da dobi zopet redne zveze z ostalimi predeli naše republike, kakor tudi s sosednjo republiko Hrvaško.

V tej zavesti je železniška uprava s svojimi neumornimi delavci že do konca leta 1945 ter v prvih dneh januarja 1946 vzpostavila promet na pravkar obnovljeni progi od Novega mesta do Semiča. Most čez Krko je bil obnovljen že poleti leta 1945, 2 km dolgi predor pri Semiču pa so v 14 dneh delavci udarniško očistili razbitih vagonov in ko je 15. jan. 1946 pripeljal prvi redni obojski vlak do Semiča, je ljudstvo Bele Krajine zaupalo, da bo v letu 1946 končno obnovljen še ostali in najbolj poškodovani del proge. Ostal je namreč še viadukt pri Otovcu, manjši most preko Krupe pri Gradcu ter most preko Kolpe med Metliko in Buhnjarci. Poleg tega je ostala še nedograjena proga v dolžini 19 km, ki je bila od Semiča do Otovca že obnovljena.

In teh 19 km je čakalo mladinske delovne brigade, ki so to ogromno delo prevzele in ga tudi izvršile. Velik je pomen izvršenih del, ki so

ljala mlade udarnike, kot je v prejšnjih letih pozdravljala bojne brigade in jim v vsem času dela stala s svojo pomočjo ob strani kot skrbna mati.

Dogotovljena proga se je večala. Odseki, na katerih so delale brigade, so se vedno bolj manjšali, dokler se nista po večdnevem nepretrganem delu srečali po dve in dve brigadi in si ob dovršeni progi čestitali k častno izvršeni obljubi — zgotoviti progo do konca. To je bilo 8. septembra 1946.

Brigade so odšle. Težko je bilo zapustiti delo, ki so se vanj popolnoma vživel, težko je bilo slovo od tovarišev in nepozabnih dni, ki so jih vezali nanje lepi spomini. A novo delo jih je čakalo, da tudi tu pokažejo vse, kar so se naučili, vse, kar jim je ostalo lepega in plemenitega od brigad, teh kovačnic nove Titove domovine.

Kdo je dajal in mladini s proge Otovce—Buhnjarci moči za te velike naloge? Naj povem za obrazložitev tega le nekaj zaključnih misli.

Na štabu naše brigade v otovšem gozdčku je bila poleg drugih parol na vidnem mestu napisana tudi tale: »Prišli smo, da delamo in se učimo! Da, da delamo in se učimo! Toda česa? Požrtvovalnosti, tovarištva, pravega spoštovanja in pravega odpora do fizičnega dela. Učili smo se temeljnega spoštovanja do kulturnega dela in telesne vzgoje, do politične aktivnosti v našem družabnem življenju, do aktivnega udejstvovanja v dvigu narodne prosvete. Kulturne prireditve nam niso bile le v zabavo; pokazale so nam, kako moramo gledati v bogato zakladnico slovenske kulture, zlasti Prešerna in Cankarja, pokazala so nam, zdrava mladina, zdravega roda, ki je po svojih stvaritvah velik v evropski družini.

»Piši o našem delu,« so mi rekli brigadirji, »piši o nas.«

A kaj naj še povem, kaj naj zapišem o delu 500 mladincev in mladink na progi Otovce—Buhnjarci? Vem le to, da je to delo marsikaj presegało moči naših misli. Vem tudi to, da je poleg drobnih in žuljavih rok delala jeklena volja, z gotovostjo lahko trdim, da je dvigala belokranjsko progo predvsem zavest nesebičnosti, zavest oddolžitve temu ljudstvu za pretekla leta. Tako so peke belokranjske brigade v svoji himni:

...pokažimo povsod, kaj zmore mladi rod!...

In kdo je tukaj delal?

Mladina, telesno šibka, a duševno močna. Tu ni šlo za ure, temveč za čim večjo pomoč ljudski državi. Vprašan o plačilu ni bilo, govorilo se je le o dolžnostih in nalogah. Proga je dvigal kramp, zasipavala jo je lopata — a v veliko večji meri je gradil polet navedušnih src.

In uspehi?

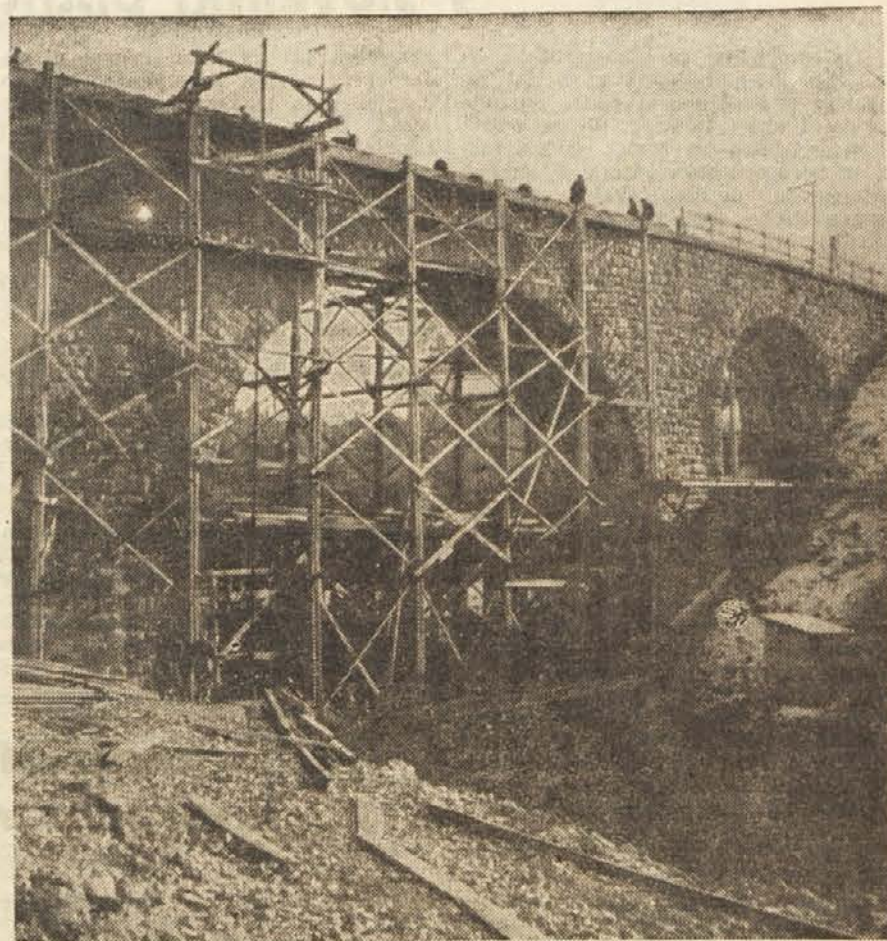
Uspehi so bili po vsem tem nujni. Kajti delali niso le za metre proge, za kubične in ure — delali so za uspehe v novem, mogočnem času, ki se je dvignil na prelomnici starega sveta. In zakaj vse to? Mar res samo zato, ker se je tukaj gradila proga Otovca—Buhnjarci; zato, ker so morale biti ravno te tračnice položene?

Zato — in vendar ne samo zato!

Tračnice so povelje raztresene vasi Bele Krajine, zvezale pa so tudi srca, ki se prej niso poznala. Vsak udarec in zameh je bil udarec po starem, udarec, ki je koval mlada srca v nove orjaške plamenice pravih ljudi. Proga so gradili, ker so jo hoteli podariti Beli Krajini. Gradili pa so jo tudi zato, ker so to smatrali za sveto dolžnost, da z njo podaljšajo ogromno pot, ki ne bo vodila samo od Otovca do Buhnjarccev, temveč v mogočne čase prihodnosti in sreče na svetu. Za brigade je bil velik uspeh zgrajena belokranjska proga, a še večji uspeh in zadovoljnost sta bila v zavesti, da so pomagali k ustvaritvi nove človeške družbe, novega sveta. Brigadirji so zgradili progo in prekalili sebe.

Tako so delali mladinci in mladinke v Brčkem—Banovičih, tako so delali na vseh akcijah in tudi na progi Otovce—Buhnjarci, ki jo danes s ponosom zro kot svoj doprinos za nove čase.

L. K.

Obnovljeni železniški most čez Krupo je dolg 86 m. Za obnovitev je bilo potrošenih 125 vagonov gramoza, 18 vagonov cementa in pet ton železa. Pred začetkom obnove je bilo treba razrušiti 322 m² starega viadukta, izkopati nove temelje in napraviti 745 m² opaža za konstrukcije. Dalje je bilo treba narediti 1044 m² betonskih del, 255 m² kamenite obloge in 450 m² svinečne izolacije, iste, kakršna je položena na obojskem viaduktu. Posebno pohvalo pri gradnji mostu zasluži tesarški mojster Sušteršič Ignac in železniški nadzorniški pripravnik Besednjak Boštjan. Mnogo truda pa je v delo vložila tudi vsa okoliška mladina in so se posebno izkazale pri delu mladinke iz vasi Gribelj in Krasinca.

Z ustanovitvijo večerne gimnazije v Ljubljani je dana delovnemu ljudstvu nova možnost izobrazbe

Te dni je bila na pobudo sindikalnih in mladinskih organizacij ustanovljena v Ljubljani večerna gimnazija. Gimnazija, ki ima svoje prostore na II. moški gimnaziji (Sv. Jakoba trg), je v ponedeljek 13. t. m. začela poukom. S tem je bila uresničena dolgoletna želja našega delovnega človeka, ki so mu v preteklosti namenoma zapirali pot do izobrazbe in mu dušili razvoj njegovih sposobnosti.

Iniciativa sindikalnih in mladinskih organizacij za ustanovitev večerne gimnazije v Ljubljani je našla velik odmev med našim ljudstvom, zlasti med delavci. Že v prvih treh dneh vpisovanja se je prijavilo 562 tečajnikov, od tega 40% za I. razred. Prijavljenci so najrazličnejše starosti, med njimi je zlasti veliko število vajencev. Mnogo je tudi interesentov za V. razred, v katerega se lahko vpišejo tudi tisti, ki so dovršili meščansko šolo. Zaradi velikega števila prijaviteljev za I. razred je bilo potrebno ustanoviti na večerni gimnaziji pet paralel.

Skoraj vsi prijavitelji so izjavili, da ne žele spremeniti svojega poklica in da hočejo predvsem razširiti svoje znanje. Zelo veliko je tečajnikov iz Julijske krajine, ki jim je bila v fašistični Italiji vzeta vsaka možnost šolanja v slovenskem jeziku. Razveseljivo je, da so se prijavi-

li v večerno gimnazijo tudi francoski izseljenci. Nekateri med njimi imajo že več razredov gimnazije, vendar so se prijavi- li v I. razred, ker si hočejo dodobra osvo- jiti znanje slovenščine. Del tečajnikov tvorijo tudi demobilizirani borci JA.

Pouk na večerni gimnaziji bo štirikrat na teden od sedme do desete ure in se bodo poučevali isti predmeti kakor na srednjih šolah. Tudi na izpitih, ki bodo vsakih pet mesecev, se bo zahtevalo isto znanje kakor od rednih dijakov. Spraševani bodo predavatelji sami, ministrstvo prosvete pa bo določilo predsednika izpitne komisije. Že sedaj lahko poudarimo, da bodo izpiti resni in strogi in je popolnoma napačno mnenje nekaterih, da bodo na ta način prišli poceni do sprave. Za špekulante tudi tukaj ne bo mesta, saj potrebujemo v naši ljudski državi ljudi z znanjem.

V večerni gimnaziji bo morala vladati stroga disciplina. Daljše izostanke bodo morali tečajniki opravičiti po sindikalni organizaciji, sicer jim je zabranjeno nadaljnje obiskovanje šole. Glede šolskega reda je potrebno omeniti, da je kajenje dovoljeno le v odmorih na hodniku. Kar se tiče učnih potrebščin, jih bodo morali tečajniki zaenkrat nabaviti sami, vendar lahko v tem pogledu priskočijo na pomoč tudi sindikalne organizacije.

Vodstvo večerne gimnazije v Ljubljani je prevzel upravni odbor, v katerem so poleg vodstva šole tudi zastopniki MLO, KMS, MO, LMS in KD ZPDN. V bodoče je tudi predvidena decentralizacija večerne gimnazije, ker je veliko število prijaviteljev s periferije.

L. Bezimirski:

V Berlinu

(Beležke s potovanja)

V zgodovinskih dneh v maju 1945. I. smo zagledali Berlin v dimu, ponekod še dogorevajoč, zatrpan z ruševinami, siv od saji. Puste ulice z mrtvimi tiri tramvaj- skega omrežja, mračni oboki opornikov nadzemeljske železnice s podrtimi stebri, ograjda izgorelih tankov in kamionov sredi ulic. Tu pa tam previdno stopa- joče sence Nemcev. Po glavnih ulicah pa nepretrgana reka kamionov s četami, ko- lone pehote, bučiči »T 34«. Vse to se je zlivalo proti Tiergartnu, kjer se je pri obžganih debelih vsak ustavljal, se oziral na Brandenburška vrata, na poslopje državnega zbora in govoril zadovoljno: »No, zdaj smo pa tu!«

Od takrat je minilo mnogo dni. Zdaj je Berlin — novo mesto za ti- ste, ki so ga poznali pred vojno in za one, ki so se jim vtisnili v spomin duvni velike zmage.

Unter den Linden je zopet široka, skrbno pometena in običajna, čeprav se njenemu asfaltu še vedno poznajo sledo- vi bombardiranja. Policaj v zeleni uni- formi in belih rokavicah stoji pri svet- lobnem signalniku in pušča naprej avto- mobilne, ki drve mimo velike, iz opeke narejene kučme, ki pokriva spomenik Friedricha II. Na kučmi je mimogrede rečeno nalepljen velik lepak: »Pospra- vimo navlak!« Po hodnikih hodijo mla- di ljudje z avtomobili in knjigami; v bli-

žini je znova odprta berlinska univerza. Veliki reklamni napisi vabijo na raz- stavo »Berlin se obnavlja«. Da bi razu- meli pomen teh besed, je treba dvigniti oči in pogledati poslopja na isti Unter den Linden: Opera v lesenem ogrodju, na pol porušena univerza, hiše brez oken — in tako gre tja do Brandenbur- škí vrat.

Nad njihovimi oguljenimi kolonami, z ostanke četveroprege na slavoloku Zmage, vira rdeča zastava. Naprej pa se odpira namesto gostih drevoredov Tiergartna velikanska pušča, obrobjena nekje daleč ob straneh s škrbastimi vrstami hiš v razvalinah.

Pozimi 1945—1946 so bili ostanke Tiergartna, ki so bili ostali po srditih borbah za državni zbor, porabljeni za kurivo, panje so izkopali, zemljo pa par- celirali in razdelili med Berlinčane. Kraj Drevoreda zmage pridelujejo Nemci okrog na pol razdejanih podstavkov spomenikov brandenburškim mejnim grofom in pruskim kraljem z njim lastno mar- ljivostjo krompir, zelje in korenje.

Ob straneh te nenavadne pušče se dvigajo masivna poslopja državnega zbor- ra, Krollove opere in dve petnadstropni zaklonišči, ki Berlinčane živo spominjata na vojno. Sicer pa preurejajo zdaj tudi zaklonišči v stanovanja.

Od središča, ki je dobil tako nena- vadno lice, se razprostira na vse strani

velikansko razmoliko mesto. Vsak, kdor je bil v Berlinu, se potem ne more ogniti stereotipnemu vprašanju: »Ali je zelo razdejan?« Berlin je seveda zelo razde- jan, toda kraj razvalin lahko vidiš po- vsem ohranjene ulice in okraje, v kate- rih kipi živahno vrvenje. Zato so se ber- linski okrajji bolj osamosvojili in dobili svoja lastna središča. Na angleškem pod- ročju na primer — je tak Kurfürsten- damm, bivše in sedanje središče buržo- aznega Berlina z reklamami, ateljeji in trgovinami, z odprtimi kavarnami, kjer sedi okrog mizic lepo oblečeno občinstvo s tradicionalnim časopisom za vrčkom tri- odstotnega piva. Na ameriškem področju sta središče Schlossstrasse in Rhein- strasse. Tu se izprehajajo amerikanizi- rane dame, tu je nepretrgana vrsta trgo- vin in prodajalnic, tu tulijo sirene ame- riške vojaške policije, ki drve po ulicah za kršilci cestnopolijskega reda.

Mestu se pozna, da ga spravljajo v red. Vzdrževalci hodnikov je zložena v ravnih vrstah opeka, zbrana s trgov in razde- janih poslopij. Tlakovane ulice popravljajo, tramvajске proge obnavljajo, pod- zemeljska in nadzemeljska železnica — najvažnejši prometni žili mesta — sta v celoti obnovljeni, po njih se lahko pri- pelješ na kateri koli konec mesta.

Posebno velika pozornost obnovi me- sta in gospodarstva je posvečena v so- vjetskem sektorju. Kdo izmed tistih, ki so bili v maju 1945 v Berlinu, se ne spo- minja Frankfurteralee, ene izmed glavnih prometnih žil v vzhodnem delu me- sta? Cele gore razbitin in razvalin, veli- kanski ližaki, sesedeni doli podzemeljske železnice (proge podzemeljske železnice so tu zelo nizko pod površino), odprti

kanali in plinske cevi. — Zdaj je Frankfurteralee obnovljena in izročena prometu.

Obnovljena je večina mostov čez Spree in kanale. Kolodvorci znova spre- jemajo v sredino mesta vlake iz daljnih krajev in iz predmestij. In ko stojiš v kolodvorskem paviljonu na Friedrich- strasse in gledaš dol po ulici, po kateri se premika reka avtomobilov, ko prid- rrajo pred peron tramvajski vozovi in se usujejo iz njih ljudje na ulico, dobiš vtis, da ima Berlin znova svoje prejšnje lice. Toda ta vtis je varljiv.

Berlin se šele začelja spravljati v red. Tisoči razdejanih hiš, desetine na pol razdejanih ulic še čakajo, da pridejo na vrsto. O kaki novi graditvi še ni go- vora. Zaenkrat tega še ni. Toda mesto, ki je bilo v maju 1945, leta pusto in prazno, zdaj že napravi vtis naseljenega mesta: v Berlinu je zdaj nad 3 milijone prebivalcev. Res se prebivalci nekako izgubljajo v gigantskih katakombah raz- valin.

V začetku so bili Berlinčani po zu- nanosti povsem standardni: zelo ogulje- na sukinja ali obleka, že ponošen klobuk z ozkimi krajevci, neogibni nahrbtnik na hrbtu, voziček ali navadna samokolica, v kateri visi torbica. Take Berlinčane si lahko srečal povsod — na ulici, na trgu pred poslopjem državnega zbora, okrog ameriškega kinematografa, v podzemel- ski železnici.

Zdaj se prebivalci po zunanosti vidno razlikujejo. So Berlinčani, ki se spre- hajajo kot gizdalni po Kurfürstendam- mu, v mestu vidiš veržnike v kožuhih — solastnike koncernov in delniških družb, ki so ostali v zahodnih conah ne-

dotaknjeni. So pa tudi drugi Berlinčani — nad delovnim dnevom zaskrbljeni del- lavci okrajev Norden in Osten (severni in vzhodni deli mesta). Celo v podze- meljski železnici lahko opaziš, kako se spreminja zunanost množice s približe- vanjem od delavskih okrajev središču mesta, zlasti v ameriškem in angleškem sektorju.

Poleg tega se je pojavila v Berlinu v zadnjem poldrugi letu nova vrsta prebivalstva — vojaštvo štirih okupacijskih držav. To daje vsemu licu mesta svoj pečat. Sovjetske vojske in častnike sre- čaš v mestu samem redko. Zaposleni so in nimajo časa, da bi se sprehajali po ulicah. Angleških, ameriških in franco- skih vojakov in častnikov pa je podnevi, zlasti pa zvečer po centralnih ulicah sek- torjev, kjer so koncentrirana zabavišča, vse polno.

Berlin torej živi, dela in se obnavlja, kakor vsako drugo mesto. Težko bi se strinjali z inozemskimi novinarji, ki radi uporabljajo v odnosu do berlinskega živ- ljenja izraze: »čudovito«, »fantastično« ali »nenavadno«. Za nemško prebivalstvo se je to življenje že vrnilo v svoj tir. Celot štirje sektorji okupacije niso več predmet razgovorov, čeprav so razlike med njimi ostale.

Med prisk iz intenzivnega življenja Ber- lina spada tisk. V vsakem sektorju iz- haja po več časopisov. V sovjetskem sek- torju izhajata glasili enofne socialistične partije Nemčije »Neues Deutschland« in »Vorwärts«, dalje glasilo krščansko-de- mokratske zveze »Neue Zeit«, glasilo liberalno-demokratske stranke »Der Mor-«
(Nadaljevanje na 4. strani)

POROČILO KONTROLNE KOMISIJE o pregledu poslovanja uprave ljudske imovine v Slovenski Bistrici

Po osvoboditvi so bila različnim izdajalcem in ljudskim škodljivcem zaplenjena premoženja, ki jih je prevzela uprava ljudske imovine. Delno zaradi neznanja, delno pa zaradi malomarnosti in neodgovornega odnosa do skupne lastnine so delale nekatere okrajne uprave grobe napake, ki so rušile ugled ljudske oblasti.

Kontrolna komisija — inšpektorat Maribor je med drugim pregledal tudi poslovanje uprave ljudske imovine za okraj Slovenska Bistrica, kjer je ugotovil sledeče:

1. Zaradi slabega, površnega administrativnega poslovanja uprava ni imela pregleda nad zaplenjeno imovino in tudi ni vedela, kje se posamezni predmeti inventarja nahajajo. Blago je sicer oddajala na rezerve, ki jo je uprava vršila. Iz reverzov je komisija ugotovila, da je predmete narodne imovine okraj Slovenska Bistrica dobilo okoli 400 oseb, a uprava s temi koristniki razen v 32 slučajih, ni sklenila kupne pogodbe.

2. Ob tako pomanjkljivi administraciji seveda tudi ni bilo kakšnega vestnejšega ravnanja z dragocenimi predmeti. Iz zaplenjenih aktov je razvidno, da je uprava prevzela različne srebrne in zlate predmete, kristalno steklo ter preproge, za katere pa ni reverzov, da so bili oddani. Kako malomarno je uprava s takimi dragocenostmi ravnala, je dokaz različen srebreni jedilni pribor v skupni teži 12 kg, ki ga je komisija slučajno odkrila v zadržani gostilni, a ni bilo zanj nobenega vpisa, kje se nahaja. Komisija je ugotovila, da manjka 8 preprog; pri nadaljnjih preiskavi pa je ugotovila, da ima n. pr. eno preprogo privatnik šimene, ki sploh ni bil vpisan kot privatnik ljudske imovine.

3. Pri dodeljevanju predmetov ljudske imovine uprava ni upoštevala upravičenosti in potrebe prosilca, temveč je odločala po osebnih motivih (neka stranka je dobila šivalni stroj, čeprav je onega že imela).

4. Organi uprave so opravljali svoje delo brez čuta odgovornosti in se niso mnogo trudili, da bi ugotovili, kje se nahajajo predmeti, ki so prišli po odloku AVNOJ-a pod zaplenbo. Tako je imel med okupacijo v Slovenski Bistrici prodajalca »Schulverein«, katerega premoženje bi morala po odloku AVNOJ-a prevzeti uprava ljudske imovine. Ta pa se ni pobirgala za prevzem te imovine niti potem, ko je prestore zasedla podružnica »Bate« v Slovenski Bistrici. Delegat te podružnice prevzetega inventarja in blaga »Schulverein« ni vključil v poslovne knjige, ker se je tako hotel izogniti eventualni kontroli; uprava ljudske imovine pa ni stornila ničesar, da bi to nezakonito postopanje preprečila.

Za to malomarno poslovanje uprave ljudske imovine v Slovenski Bistrici so odgovorni:

Bivši upravnik ljudske imovine Legat Riko, ki ni vodil poslovanja uprave s čutom odgovornosti, ki se ni pobirgala za pravilno evidenco sprejetih in oddanih predmetov ljudske imovine, s čemer je bila dana posameznikom možnost, da so se z njo okoristili.

Za vse poslovanje uprave ljudske imovine v Slov. Bistrici pa je soodgovoren tudi izvršni odbor okrajnega ljudske odbora in njegov predsednik Stvarnik Jože, ki kljub opozorilu ni poskrbel za ureditev stanja pri upravi ljudske imovine ter je samovoljno razpolagal s srebrnino in zlatino; skrivaj za malomarno poslovanje ljudske imovine je tudi tajnik Novinšek Jože, ki bi moral skrbeti za administrativno ureditev in tega ni storil.

Pri ponovnem pregledu je Kontrolna komisija ugotovila, da je uprava pričela z urejevanjem svojega poslovanja, da je uvedla seznam zaplenjenec in koristnikov in da je izvršila med tem časom več centev. Izvršni odbor

okrajnega LO pa kljub nalogu ni poskrbel za novega poverjenika, kar dokazuje, kako malomarno je odbor tolmačil važne naloge uprave ljudske imovine.

Zaradi neodgovornega odnosa do skupne lastnine in zaradi neizvršitve prejšnjih predlogov Kontrolne komisije so bili na osnovi čl. 14. zakona o splošni državni kontroli takozvani:

1. Bivši poverjenik uprave ljudske imovine v Slovenski Bistrici Legat Riko z javnim ukorom;

2. Stvarnik Jože, predsednik okrajnega LO Sl. Bistrica s pisnimim ukorom;

3. Novinšek Jože, tajnik okrajnega LO Sl. Bistrica s pisnimim opominom.

Zaradi malomarnega ravnanja z ljudsko imovino so organi Kontrolne komisije predali javnemu tožilstvu: bivšega poverjenika uprave ljudske imovine v Slovenski Bistrici Legat Rika in nameštence sedanjega uprave ljudske imovine v Slovenski Bistrici, ter delegata podružnice »Bate« v Slovenski Bistrici, ki je neupravičeno prevzel blago in predmete »Schulverein« in uničil

poslovne knjige, v svojih knjigah pa o prevzetem blagu ni vodil nikakršne evidence.

Pregled, ki ga je izvedla Kontrolna komisija, je dal pobudo tudi drugim organom državne uprave, da so v svoji pristojnosti raziskali poslovanje svojih podrejenih nameštencev ter krivce predali javnemu tožilstvu zaradi uvedbe kazenskega postopanja.

Poslovanje okrajne uprave ljudske imovine v Slovenski Bistrici je izrazil primer nepravilnega in škodljivega odnosa do interesov skupnosti ter pomanjkanja čuta odgovornosti pristojnih organov državne uprave. V tej zvezi je treba poudariti tudi odgovornost bivšega Oddelka za upravo narodnega imetja pri Predsedstvu vlade LRS za neredno poslovanje podrejenih uprav.

Zaradi tega je Kontrolna komisija predlagala Predsedstvu vlade LRS, naj odredi pregled poslovanja uprav ljudske imovine po vseh okrajih ter okrajne izvršilne odbore zadolži, da to nalogo temeljito izvedejo v določenem roku odstranitvijo vse nepravilnosti.

Kontrolna komisija LRS

Radioamaterstvo — vir novih kadrov v radiotehnikih

(Ob radioamaterski razstavi)

Povojna obnova in izgradnja naše domovine zahteva na vseh sektorjih soliden kader strokovnjakov, ki bodo z navdušenjem in ljubeznijo vršili svoje delo.

Ena izmed takih panog, kjer je potrebno zanimanje, navdušenje in ljubezen do dela, je tudi tehnika. Stremiljenja po izpolnitvi tehnike med množicami, posebno pa med mladino, so pri nas močna in jim je treba nuditi vso oporo, da bi tako vzgojili nove kadere. V stari nazadnjaški predprilski Jugoslaviji, so upoštevali le razne tuje »neadomestljive strokovnjake, namesto da bi iz lastnega ljudstva vzgojili potrebne kadre in jim omogočili razvoj.

Mnogi ljudje se v prostem času bavijo z različnimi tehničnimi problemi in najdejo odmor in plemenito zabavo v delu, ki jih najbolj zanima. Iščejo novih metod in odkritij ter tako koristijo razvoju tehnike. Mnogi amaterji ne poznajo niti utrujenosti, niti zaprek. V njihovih vrstah često rastejo pravi strokovnjaki, ki se ne strajajo napov, ker so prežeti z nesebičnim navdušenjem.

Ena izmed najmlajših pa tudi najpomembnejših panog amaterstva je radioamaterstvo. Pred približno 20 leti, ko smo spoznali prve radio aparate, nismo slutili, kako hitro in kako daleč se bo radiotehnika razvila in kaj nam bo v tem kratkem času omogočila. Iz najoddaljenejših krajev lahko poslušamo živo besedo in glasbo. Radio-tehniko uporabljamo tudi v televiziji, nadalje za usmerjevanje ladij in letal ter v medicini, vremenoslovju in drugod. Ne bilo bi prav, če ne bi omenili imen znanstvenikov, pionirjev radio-tehnike, med katerimi je s svojimi izumi na najodličnejšem mestu Jugoslovan Nikola Tesla, nadalje Aleksander Popov, teoritik Maxwell, fizik Hertz, Teslin asistent Armstrong, Flemming, De Forest, Faraday, Paulsen in drugi. Vsi ti so dali radio-tehniko trdno teoretično in praktično podlago. Pri razvoju radiotehnike na današnje stopnjo pa so pomagali tudi številni znanj in neznani amaterji širom sveta.

Delo radioamaterjev se je cepilo v različne smeri. Prvotno so bili eksperimentirali radioamaterjev na srednjih valovih precej redki. Odrinili so jih namreč — po mednarodnem radijskem statusu — na takrat še nepoznane in zato še neuporabne kratke valove. Mnogi

amaterji so pričeli z raziskovanjem. Gradili so si sprejemnike in oddajnike za kratke valove in v nemajhnih meri je njihova zasluga, da so pokazali svetu pomen teh zavrnjenih valov. Dokazali so, da je uporaba kratkih valov vsestranska in da so ti valovi mnogokrat uporabnejši od srednjih in dolgih valov. Ko so začele izkročiti ta kratkovalovna področja razne časopisne in trgovske agencije, vojska in letalstvo, so amaterjem za nadaljnje delo skopo odmerili le ozke valovne pasove. Tudi na tem področju so v prvi vrsti amaterska raziskavanja privedla do odkritja ultrakratkih valov, katere uporabljajo danes medicina, televizija, letalstvo in mornarica.

Med prvo in drugo svetovno vojno je radioamaterska aktivnost dosegla svoj višek. Organizirana so bila številna radioamaterska društva po vsem svetu. Vse napredne države so podpirale radioamaterje ter jim dovoljevale njihove eksperimente, ustanavljanje društev itd. Nazadnjaške države, med katerimi je bila tudi predprilski Jugoslavija, so amaterske oddaje prepovedale. Ker je bilo radioamaterstvo v bivši Jugoslaviji po večini privilegij redkih izvoljencev, smo v času osvobodilne borbe zelo občutili pomanjkanje dobrih radioamaterjev. Iz lastnih partizanskih izkušenj vemo, koliko je vreden radiotelegrafist, ki je obnem radiotehnik. Marsikak radiotehnik je postal obnem radiotelegrafist, ko je pri svojih eksperimentih iskal radiozveze za sporazumevanje in pri tem uporabljal Morsejeve znake. Takih strokovnjakov pa je še vedno premalo ter si jih bomo morali vzgojiti.

Po osvoboditvi bi mnogi reacionarji radioamaterstvo lahko izrabili za nadaljevanje svojega protiljudskega delovanja in zaradi tega radioamaterjem še ni bilo dovoljeno delovanje v takem obsegu, kot bi si to želeli. Vendar smo tudi v tem pogledu napravili korak naprej. V vseh federalnih enotah je dovoljeno ustanavljanje radioamaterskih društev, in kmalu bomo tudi mi iskali radio-zveze z vsemi kontinenti. Iz vrst amaterjev bomo lahko dobili dobre strokovnjake, navdušen kader elektro in radiotehnikov ter radiotelegrafistov.

Dne 17. t. m. je bila v dvorani »Dom sindikatov« (bivša Delavska zbornica) na Miklošičevi cesti v Ljubljani odprta radio razstava, ki prikazuje razvoj

Zasedanje okrajne skupščine v Ptuj

V ponedeljek, 15. januarja se je sestala ptujška okrajna skupščina na svoje peto zasedanje. Ljudski poslance za okraj Ptuj tov. Jurančič je govoril o delih v teku letošnjega leta ter dejal, da bo spomladi okrog 2000 delavcev pričelo izgrajevati tovarno aluminija v Strnišču, ki bo zaposlila 25 do 30 tisoč delavcev.

V pogledu sklepov zadnjega zasedanja je skupščina ugotovila, da se nekateri niso izvajali. Nekateri KLO niso osnovali štabe za zatiranje kaparja San Jose. Sklep, da se grozdje ne sme trgati pred 25. septembrom, se prav tako ni izvajal, zaradi česar je trpela kvaliteta vina. Nadalje zbori volivcev niso pravi zbori. Na njih KLO ne dajejo niti poročila o svojem delu, kaj šele, da bi usmerjali in krepili gospodarstvo svojega kraja.

Za tem je imel tov. Simonič gospodarski referat, v katerem je dejal, da je ptujski okraj povsem agrarni, zaradi česar je njegova glavna naloga pospeševanje kmetijstva. Jesenska setev je bila 100% izvedena. Odslej je treba posvečati še več pozornosti sadjarstvu, živinoreji, vinogradništvu in poljedelstvu. V okraju je bilo lani pridelanih 1280 vagonov jabolok, od katerih je 306 vagonov bilo izvoženih v inozemstvo, 490 v ostale ljudske republike, 365 vagonov jabolok je bilo predelanih v mezo in 119 vagonov uporabljenih za mošt. Za to sadje so pridelovalci dobili 35 milijonov din. — Odkupljenih je bilo 400 vagonov vina, v Ptuj in Ormožu pa je pripravljenih 500 vagonov vina za izvoz.

Zaradi svinjske ohromelosti in kokeže kuge bo velika pridobitev živinca ambulantna in bolnišnica, ki bo letos spomladi ustanovljena v Ptuj. Za dvig gozdarstva je bilo letos vzgojenih 67.000 sadik, s katerimi bodo spomladi posajene goščave. Okraj je odobril nižje vinogradniško in sadjarsko šolo na Podlehniku ter šestmesečni gospodarski tečaj v Dornavi in v Zavrču v Halozah. Tudi na osnovnih šolah so in bodo še ustanovljeni tečaji za kmečko mladino. Gospodarski odtsek pa je v okraju osnoval pet obrtnonadaljevalnih šol.

Krajevna gospodarska podjetja se ne razvijajo zadovoljivo. Od zadnjega zasedanja so redki KLO ustanovili svoja gospodarska podjetja. Prednjači pa Ptuj, ki ima močna gospodarska podjetja, lepo pa se razvijajo podjetja v Ormožu in Središču. KLO Obrež-Grabe je ustanovil krojaško in šiviljsko delavnico, ki dela z uspehom na veliko zadovoljstvo prebivalstva. KLO Šikole in Strgonica sta ustanovili krajevni trgovini. KLO Tržec - Jurkovič pa pripravljata ustanovitve.

V združništvu so dosegli pomemb-

ne uspehe tri vinogradniške zadruge. Sadjarska obdelovalna zadruga v Osojniku, ki bo letos ustanovljena, bo največja zadruga te vrste v Jugoslaviji ter ima s plantažnim sadjarstvom velike perspektive v bodočnosti. Največji razmah so dosegle živinorejske zadruge, v katerih je danes združenih 1700 živinorejcev. Opaža pa se, da v teh zdruzah niso člani mali živinorejci.

Naprote, ki imajo v okraju 37 poslovalnic, so zajele že čez 50% vse trgovine, niso se pa njihovi upravni in poslovni odbori otreli dobičkarstva ter v zadostni meri poskrbeli, da nudijo članom več boljšega in cenejšega blaga.

Okraj bi moral zbrati 250 vagonov krompirja, zbrali pa jih je 154. Pri odkupih je OLK naletel na nerazumevanje in sabotiranje celo pri nekaterih ljudskih odborih. Nasprotno pa je mali kmet izpolnil svojo dolžnost ter oddal predpisane količine in še več. Odkupna kampanja za krompir je pokazala, da v nekaterih ljudskih odborih sedijo spekulantni in sovražniki ljudske oblasti. Tako je predsednik KLO Zabovci, posestnik, gostilničar in mlinar, zahteval 2000 kg krompirja in pripravil še druge, da so z njim vred zatajili prešežke krompirja.

Iz poročila o ljudski prosveti je bilo razvidno, da se je izboljšala, da pa večina učiteljev deloma po krivdi LO in množičnih organizacij še ni pravilno vključena v delo ljudske prosvete. Več pažnje bo treba posvetiti LO ter ločiti kulturno prosvetno prireditve od zabavnih, kjer se po navadi pijačije.

Iz poročila tajnika tov. Kolariča je bilo razvidno, da ni zadovoljiva povezava z množičnimi organizacijami in KLO. Nekateri KLO so se izrodili v gole administrativne aparate, v katere pa so se vrinili spekulantni, dobičkarji in sovražniki ljudske oblasti. Takih odborovki so za sebe predpisali majhne količine ali pa celo nič, med male in revne kmete pa razdelili ves kontingent. V Zamošanih n. pr. je ljudstvo na vaškem sestanku razpravljalo o oddaji krompirja in ugotovilo, da si predsednik in tajnik KLO nista nič predpisala za oddajo, čeprav sta največja kmeta ostalim pa predpisala večje količine. V Gruskovju sta predsednik in administrator pomoč RK in socialnega skrbstva delila med seboj in med svoje znanec ter brez vednosti krajevnega odbora prodala krajevno posestvo. Naše ljudstvo je odločno zahtevalo, da se take odbornike odstrani in izvoli nove, ki bodo služili interesom skupnosti. V Slavešini v Slovenskih gorah je ljudstvo na množičnem sestanku zahtevalo volitev novega odbora in starega, ki ni delal za interese skupnosti, razrešilo.

Otvoritev fotoamaterske razstave

Ljubljana, 18. januarja.

Danes je bila v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani odprta prva povojna razstava ljubljanskega fotokluba pod vodstvom republiškega odbora za fotoamaterstvo pri komisiji »Tehnika in šport«.

Ljubljanski fotoklub je osnoval in pričel s svojim delom že leta 1932 in je že v predvojnem času s svojimi deli zelo napredoval in dosegel vrsto najboljših fotoamaterskih klubov Evrope. Med vojno se je delo precej razbilo in je dobilo novega poleta šele po osvoboditvi. Kljub pomanjkanju potrebnega materiala so naši fotoamaterji v kratkem času dosegli lepe uspehe. V njihovem delu se čuti veliko volje in želja, da s svojim delom pomagajo dvigati in vzgajati naše ljudske množice. Razstavljeno je 160 del že starejših

in uporabo radiotehnike. Na razstavi se lahko vsak, ki ga radio veseli, vpiše v novo ustanovljeno »Društvo radioamaterjev«, kjer si bo lahko pridobil in izpopolnil svoje znanje na predavanjih, tečajih in v praktičnem delu.

in mlajših fotoamaterjev, od katerih so posebno zanimiva dela najmlajšega fotoamaterja, 14 letnega Kocjančič Dragota. Dela obsegajo obširno polje umetnosti in znanosti, kjer so zlasti dobro izdelana razna medicinska dela in reportažni posnetki iz vsakdanjega življenja. Konkretno so prikazani napor in požrtvovalnost delovnega ljudstva, ki gradi in obnavlja svojo državo.

Fotoamaterski klub bo v bodoče svoje delo še izpopolnjeval, dvigal bo nove kadre, organiziral bo nove razstave, vse v sodelovanju s sindikat in množičnimi organizacijami, da bi se tako čim prej izpopolnila čvrsta in domača fotoamaterska industrija.

Zato obiščite razstavo fotoamaterjev, ki vas bo seznanila s problemi in lepotami fotoamaterstva, ki zavzema eno važnih mest v naši umetnosti. Razstava bo odprta od 9 do 25. I. V tem času se bodo predvajali razni normalni posnetki v naravnih barvah, znanstvene, reportažne in propagandne vsebine. Zlasti priporočamo, da se razstave udeležijo naša mladina.

(Nadaljevanje s 3. strani)

gene, sindikalni list »Die freie Gewerkschaft« ter listi »Berliner Zeitung«, »Der freie Bauer« in »Nachexpress«.

V zahodnih sektorjih priporočajo okupacijske oblasti, zveste načelom »neodvisnosti« (beri: neodgovornosti) tiska, izdajanje listov, ki niso glasila katere koli stranke. Zato izhajajo tam tako imenovani licencirani — »neodvisni« listi: v angleškem sektorju »Telegraph«, »Der Sozialdemokrat« in »Spandauer Volksblatt«, v ameriškem sektorju »Der Tagesspiegel« in »Der Abend«, v francoskem sektorju »Der Kurier«. Vsi ti listi so v večji ali manjši meri tipični vzorci zahodnega tiska. Na čelu protidemokratskega delovanja je bil v začetku list »Der Tagesspiegel«. Toda ta list se je preveč kompromitiral in zdaj je trobil berlinske reakcije z dovoljenjem angleških oblasti izhajajoči list »Der Telegraph«, v katerem so se vgnezdili socialni demokrati. Uredništvo, ki ga podpira nevidna roka, ne izdaja samo tega lista, temveč tudi satirični tednik »Puok« in ilustrirano prilogo, iz katere gledajo čitalca obrabi srečnih Nemk, ki so se omožili z Angličji.

Načelo delovanja »Telegraph« in njemu podobnih glasil je kaj preprosto: izkoristiti vsa sredstva, vstevši obrekovalca za borbo proti demokratizaciji družbenega življenja, kadar pa se posreči, tudi proti politiki sovjetskih okupacijskih oblasti v Berlinu in v Nemčiji.

Ti listi radevolje objavljajo protisovjetske izpade. Angleške in ameriške oblasti, ki so dovolile tem listom izhajanje, so pri tem ostale olimpijsko mirne. Ko pa je sovjetska komandatura zaplenila številko lista z govorom socialnega demokrata Neumanna, ki je pozival na sabotiranje sovjetske vojaške uprave, sta angleški in ameriški komandant nasto-

pila s protestom v zaščito »svobode tiskar«. Komaj pa je list »Neues Deutschland« objavil članek o nezadovoljtvem poteku gospodarske razorožitve v zahodni Nemčiji, je sledil s strani istih komandantov enako oster protest. Pokazalo se je, da pomnjeta komandanta zahodnih sektorjev svobodo tiska povsem pogojno...

Neki dopisnik je imenoval Berlin nedavno časopisni raj — po številu v mestu izhajajočih publikacij. Pravilneje bi bilo imenovati Berlin časopisna čistilnica, kajti v tistih političnih spopadih, ki se odigravajo na časopisnih straneh, se odkrivajo resnične lastnosti demokratičnih elementov v novem življenju Berlina in temne lastnosti reakcije, pa naj nastopa pod katerim koli »demokratičnim« plaščem.

V zadnjih mesecih se je sukalo politično, sindikalno in komunalno življenje Berlina tako ali drugače okrog bližajočih se volitev v mestno samoupravo. To so bile prve volitve po kapitulaciji.

Zapletene politične razmere so prišle do izraza v predvolivni kampanji. Med kampanjo se je razvila ostra borba med nastajajočo mlado nemško demokracijo na eni in silami reakcije na drugi strani.

Kakor vemo, sta se v sovjetski okupacijski coni v Berlinu komunistična partija in socialnodemokratska stranka, ki sta takoj po kapitulaciji obnovili svoje organizacije, lani spomladi združili v enotno socialistično partijo Nemčije (SEPD). Toda v vrstah socialnodemokratske stranke se je našla skupina nasprotnikov združitve na čelu s Schumacherjem. Ob izdatni podpori angleško-ameriških oblasti je ta skupina razvila svoje delovanje v zahodnih okupacijskih conah, izločila se je v samostojno stranko in razvila v Berlinu ogromno aktivnost. Ber-

linska socialna demokracija je postala središče vse razdiralne dejavnosti elementov, ki se bore proti enotnosti delavskega razreda.

Enotna socialistična partija Nemčije je nastopila na volitvah v Berlinu z naprednim, demokratičnim programom o iztrebljenju nacističnih elementov, o enotnosti Nemčije, o obnovi gospodarskega življenja v mirnem času, o zboljšanju gmočnega položaja delavskega razreda. Zahtevala je izpolnitev potsdamškega sporazuma in priznala, da je treba izpolniti pravilne reparacijske zahteve Sovjetske zveze in zahodnih držav.

Z drugimi besedami, to je bil program Nemčije, ki je stopila na pot naprednega, demokratičnega razvoja. Ni dvoma, da napredni in najbolj zavedni del nemških delavcev in inteligence podpira ta program. Toda na volitvah odloča seveda množica prebivalstva. Množica nemškega prebivalstva pa je bila nad deset let pod razkrajajočim vplivom hitlerizma. Po likvidaciji hitlerjevskega režima je minilo še pre malo časa, da bi lahko pričakovali popolno osvoboditev Nemcev izpod razkrajajočega vpliva fašistične ideologije. Za izpolnitev te naloge, kakor tudi za uresničenje potsdamškega programa o demilitarizaciji in o denacifikaciji Nemčije je treba očividno mnogo več časa.

Da bi pridobili glasove Berlinčanov, so si pomagali socialni demokrati z najbolj demagoškimi trikovi. Drznili so si špekulirati z idejami o revanži in postavili so zahtevo, da morajo biti Nemčiji vrnjena ozemlja onkraj Odre. Byrnesov govor v Stuttgartu jim je storil v tem pogledu veliko uslugo. Berlinski socialni demokrati so kar naravnost apelirali na bivše nacistične, ki so se vgnezdili v gospodarskem aparatu Nemčije, in zahtevali, naj preneha demontiranje podjetij in naj

se reparacije znižajo. Med Berlinčani, ki so se šele nedavno ločili od fašističnega režima, se je našlo mnogo ljudi, ki so radevolje povzeli ta gesla. Program socialne demokracije jim je dal sijajno možnost, da so se pridružili »demokratičnemu svetovnemu nazoru«, ne da bi spremenili svoje stare nazore iz fašističnih časov.

Medtem ko je zavzela SEPD povsem lojalno stališče do okupacijskih držav in je smatrala, da ne sme izgravitv nesoglasij med njimi, so socialni demokrati velik del svoje predvolivne agitacije posvetili hvalisanju zahodne demokracije in postavljal to demokracijo proti »svzhodu«.

V vrlinec predvolivne kampanje so se jasno razločile tiste sile, ki stoje za hrblom dozdevno »neodvisne« socialne demokracije in jo navdihujejo. Bivši hamburški socialni demokrat Katz, ki se je pojavil v Berlinu kot zastopnik Ameriške federacije dela, je na primer izjavil na nekem volivnem shodu: »Demokracijo v Berlinu ščitijo ameriške in angleške okupacijske ustanove. Mi Američani, upamo, da bodo socialni demokrati na volitvah zmagali.«

Čuteč za seboj to podporo so nastopali berlinski socialni demokrati skrajno predrzno.

Znano je, da je nemško delavsko gibanje v dobi fašizma izgubilo znaten del svojih kadrov. Nacisti so narčno iztrebljali najboljše ljudi delavskega razreda. Komunistični kadri so prišli pod glavni udarec nacističnega terorja. Enotno socialistično partijo Nemčije vodijo maloštevilni veterani, ki so ostali živi, in v glavnem mladi komunisti in socialisti. Večkrat jim je težko kljubovati spretni demagogiji desničarskih socialnih demokratov, med katerimi ni mnogo prebrisanih politikantov, ki imajo v razbi-

janju delavskega razreda bogate izkušnje. Zadostuje, če omenimo take bivole stare socialne demokracije, kakor so Sewering, Löbe, Zergiebel in Schumacher. Njim enakovredna je tudi nova populatve vodilnih kadrov te stranke. Med njimi figurirajo taki ljudje, kakor Kurt Swolinski, trgovec s sunljivo preteklostjo, ki je v dobi fašizma obogatel na račun svojega židovskega kompanjona, dalje neki Löwenthal, ki je bil nedavno razkrinkan in aretiran kot agent Gestapa, itd.

Politična borba še daleč ni omejena na predvolivno kampanjo. Suče se okrog vseh vprašanj vsakodnevnega življenja. V Berlinu se je vrsti koncentrov posrečilo obraniti položaje v gospodarstvu. To so tvrdce Siemens, A. E. G. in Löwe. Tu še vedno sede nacistični ravnatelji: Benkert, von Witzleben (pri Siemensu), Köln in Spenrat (pri A. E. G.). Član fašističnega državnega sveta za oboroževanje Blücher, ki je pobegnil iz Berlina v Hamburg, še vedno vodi posle koncerna A. E. G., in sicer preko svojih berlinskih agentov.

SEPD se vztrajno bori za odstranitev teh nacistov in vojnih zločincev in za razlastitev njihovih podjetij. Socialni demokrati pa o teh vprašanjih raje molče. Orientirani so na vplivne skupine delavske aristokracije, na tiste, ki nečejo kvartit odnosov do ravnateljstva.

Izkoriščajoč razdiralno delovanje socialne demokracije krepita desničarski stranki — krščanskodemokratska zveza in liberalnodemokratska stranka — svoje pozicije in se aktivizirata. Odkrito nastopata proti razlastitvi imovine vojnih zločincev ter za obrnitev koncentrov in monopolov. Krščanskodemokratska zveza se bori za federalistično ureditev nove nemške države. V Berlin se vozijo na

Nadaljevanje na 3. strani.

Življenje naših učencev keramične industrije v Karlovych Varych

Delo mladih vajencev v risarskem krožku

Manjša skupina jugoslovanskih mladincev, ki se strokovno usposablja v Čehoslovaški, je dodeljena keramični industriji v Karlovych Varych. V tej skupini so v pretežni večini Slovenci in sicer 20. Delajo v 4 tovarnah v različnih strokah, kjer je skupno zaposlenih 1364 delovnih moči. Z ozirom na njihovo sposobnost in zanimanje so razdeljeni na sledeče stroke: 6 modelarjev, 7 likarjev, 6 risarjev, 2 umetniška risarja in 2 litografa. Dva učenca obiskujeta inženjersko keramično šolo. Z učenjem svojih poklicev so danes vsi zadovoljni in imajo široko možnost za razvoj. Po njihovem delovnem planu in disciplini uživajo velik ugled pri tovarnih in v upravnih podjetjih, tako da prosijo za nadaljnje dodeljevanje naših mladincev. Bili so prvi, ki so pričeli z čezurnim udarniškim delom v tovarnah. Pri svojem delu napredujejo zelo hitro in dobro, posebno so se izkazali pri risanju. Mladinec Perne Anton iz Kranja je izdelal kavni servis ter poslikal vazo, ki se ceni na 10.000 Kč in to komaj po 6 mesečnem učenju.

Tudi za strokovno izobrazbo je dobro preskrbljeno. Učenci imajo svoj lastni razred in razrednika, ki obvlada deloma naš jezik. Tedensko je 9 ur strokovnega pouka. Uče se strokovnih predmetov, češčin, trgovskega računstva, strokovnega risanja in o trgovini; čeprav je pouk v češčini, so dosegli lepe uspehe v učenju in dobre ocene. Zavedajo se važnosti pravilnega odnosa do dela in učenja. Ti učenci bodo po povratku v domovino vpeljali nove načine dela v naši keramični industriji in izpopolnjevali sedanje.

Za njihovo kulturno-prosvetno izobraževanje skrbi mlada knjižnica, ki se stalno izpopolnjuje. Redno dobivajo časopise iz domovine. Tudi na stenčias niso pozabili, saj jim je slika njihovega celotnega življenja. Organizirani so že več kulturnih prireditev v domu kakor tudi izven njega, sami in v zvezi s češkimi mladinci. Proslavo obletnice proglasitve naše republike 29. novembra so izvedli zelo lepo.

Vztrajno goje fizikulturo in dosegajo velike uspehe. V mladinski organizaciji vladata red in disciplina. S čehoslovaškimi mladinskimi organizacijami so v dobrih odnošajih.

Dom je na preferirani mestu in so si ga lepo in smotrno uredili: imajo sobo za šport, modelarsko delavnico, a največji prostor služi za kulturno delo in šolo. V 1. in 2. nadstropju so spalnice. Na čistočo in red jih opozarjata dnevni red in dežurni. Hranijo se v tovarniških menzah in sicer dobivajo 5 obrokov dnevno. Hrana je zadostna in okusna.

Nadaljevanje s 4. strani.

Gostovanje njeni bavarski prvaki, ki so nosilci idej separatizma in federalizma. Ta stranaka zahteva revizijo vzhodne meje Nemčije. Na koga so orientirani krogi, ki jih zastopa, kaže govor enega izmed prvakov stranke — bivšega ministra za trgovino Schreiberja.

»Pozdravljamo Churchillov govor,« je rekel Schreiber na predvolivnem sestanku o govoru bivšega angleškega ministrskega predsednika v Zürichu. Ko nastopijo tudi ilegalne organizacije reaktivnega kova. Tak značaj je imela na primer »nemška mešana stranka,« ki so jo sovjetske okupacijske oblasti razkrinkale. V ameriškem sektorju je bila nedavno razkrinkana ilegalna »Svobodna konservativnodemokratska državna stranka.« Vodila sta jo člana krščansko-demokratske zveze Ritter — bivši funkcionar »Jeklene čelade« — in sin generalnega guvernerja nemške Jugozahodne Afrike. Po značaju te skupine zgovorno govore nekatero točko njenega programa: ohranitev Prusije, upostavitve nemškega uradništva, brezpogojna zaščita zasebne lastnine itd. Člani te ilegalne formacije so zbirali okrog sebe mladino iz vrst bivših nacistov in po lastnem priznanju so uživali podporo ameriškega poveljnika generala Kilinga, ki je obljubil, da bo izposloval dovoljenje za delovanje te stranke.

Vedno večjo aktivnost kažejo cerkveni krogi. V enem izmed berlinskih predmetij — Staakenu — so nedavno delili zbirko pesmi s stihii Baldurja von Schiracha in drugih fašističnih pisunov, med drugimi takele: »Vsi se bomo borili za Nemčijo — po maščovanju, po maščovanju hrepenim!« Vsa ta dejstva govore o nedvomni aktivizaciji reakcije v Nemčiji, posebno v Berlinu.

V noči pred volitvami so opravili socialistni demokrati, krščansko-demokratska zveza in liberalnodemokratska stranka skupno kampanjo... zalepili so gesla SEPD. Značilna enotnost dejanj!

Lzidi volitve v Berlinu poudarjajo, da je stvar demokratične preobnove Nemčije še daleč od zaključka. Potrebno bo še dolgotrajno delo okupacijskih oblasti, preden bo rodil proces demokratizacije otipljive sadove, preden bodo prišle na krmilo zdrave sile v nemškem narodu. Te sile pa so na razpolago. Videli smo jih večkrat.

no pripravljena ter so vsi zadovoljni. Z ozirom na to je tudi zdravstveno stanje zadovoljivo. Vsi so pridobili na teži in višini ter je njihov fizični razvoj zelo ugoden.

Maršalu Titu, zveznemu ministru za delo tov. Krstuloviču, predsedniku vlade LRS tov. Mihi Marinku in predsedniku ESZDNJ tov. Salaju so poslali kot darilo izdelke svoje stroke.

ŠTEVILO UČENCEV V POSAMEZNIH OBRATIH

V prvi letošnji številki »Uradnega lista LRS« je objavljen pravilnik, ki ureja za Ljudsko republiko Slovenijo razmerje med številom učencev v gospodarstvu (vajencev) in številom kvalificiranih delavcev v posameznih obratih in s tem vzpostavlja red na važni točki delovnega procesa.

Pravilnik je bil nujno potreben zaradi tega, ker se je ponekod razpasla samovoljnost v zaposlitvi učencev, ki je bila v mnogih ozirih škodljiva. Mnogi delodajalci sploh niso hoteli sprejeti niti enega učenca v uk, drugi pa so imeli več učencev, kakor bi jih glede na število zaposlenih kvalificiranih delavcev mogli res dobro strokovno usposobiti. Toda niti eni niti drugi niso izpolnjevali določbe zakona o učencih v gospodarstvu.

Zakon o učencih v gospodarstvu določa splošno pravilo: na tri kvalificirane delavce en učenec, a pravilnik stopnjuje to osnovo. Pravilnik je toliko gibčen, da dovoljuje tudi izjeme. Delodajalec, ki nimajo nobenega kvalificiranega pomočnika, dovoljuje učenca (4. čl.). Ta določba je zlasti ugodna za podeželske obrtnike, ki delajo sami in so do sedaj dobri strokovni delavci, tako da se učence pri njih lahko usposobi. Tudi za obrate, kjer izvršujejo tako imenovani priučeni delavci kvalificirano delo, za katero so se izvežbali v mnogih letih, a po pravnih predpisih predpriliske Jugoslavije niso mogli doseči formalne kvalifikacije, t. j. niso mogli opraviti pomožniškega izpita, so določbe 5. člena pravilnika ugodne: ta vrsta delavcev se šteje kot kvalificirana delovna sila. V skladu z določbami zakona o učencih v gospodarstvu se bodo namreč smatrali ti delavci do 31. decembra 1948. leta kot kvalificirani delavci, ker jim zakon dopušča ta rok za opravljanje izpita. Mnogo delavcev te kategorije se je v preteklem letu okoristilo s to zakonsko določbo in so opravili pomožniški izpit ter si s tem pridobili naziv kvalificiranega delavca in si izboljšali materialno stanje.

ciadni demokrati, krščansko-demokratska zveza in liberalnodemokratska stranka skupno kampanjo... zalepili so gesla SEPD. Značilna enotnost dejanj!

Lzidi volitve v Berlinu poudarjajo, da je stvar demokratične preobnove Nemčije še daleč od zaključka. Potrebno bo še dolgotrajno delo okupacijskih oblasti, preden bo rodil proces demokratizacije otipljive sadove, preden bodo prišle na krmilo zdrave sile v nemškem narodu. Te sile pa so na razpolago. Videli smo jih večkrat.

Ko je prišla v Berlin vest o oprostitvi Schachta, Pappena in Fritscheja in o milii obsodbi nekaterih drugih vojnih zločincev, je elementarno izbruhnulo množično ogorčenje. Protestni mitingi so se vršili po tovarnah in delavnicah. Drugi dan je prešla uprava SEPD iz vseh krajev Berlina nad sto resolucij, v katerih so ljudje protestirali proti milii obsodbi. 3. oktobra se je vršila v mestu desetminutna protestna stavka, v kateri je sodelovalo 250.000 ljudi. Ulice so bile pokrite z gesli: »Smrt vsem dvainvajsetim obtožencem!« Zgledu Berlina so sledila skoraj vsa velika mesta Nemčije.

Proti večeru Berlin utihne. Končan je delovni dan v podjetjih, trgovinah in uradih. Po slabo razsvetljenih ulicah vozijo nemški avtomobili, po stebrih bobne tramvajski vagoni, dvigajo se zastori v mnogih gledališčih, varietejih in kabarejih.

V središču pustega Tiergartna, blizu poslopja državnega zbora, se dviga v slepeči luči žarometov na mračnem in temnem ozadju nočnega Berlina, kakor iz enega samega kosa marmorja izklesan veličastni spomenik sovjetskim borcem, padlim v borbah za Berlin. Ob straneh spomenika so zamrli na podstavkih tanki in topovi. Negibno stoje stražarji. Mogočna postava sovjetskega borca izteguje roko nad mestom, ki je Rdeča armada v borbah zanj zapisala v svojo zgodovino stran nemilostive slave. Novembra 1946.

NAŠE DELO IN USPEHI

Delovni aktiv Splošne Stavbene družbe v Mariboru je prejel častno diplomu kot drugi najboljši aktiv med kovinarji v Jugoslaviji

Delavstvo Splošne Stavbene družbe se je ob priliki sprejetja častne diplome, katero je podelil centralni odbor kovinarjev v Beogradu temu delovnemu kolektivu, kot znak priznanja za veliko in pomembno delo v letu obnovej 1946, zbralo, da na slovesen način sprejme to priznanje.

Tovariš Bračič, predsednik našega sindikata, je v uvodnih besedah razložil pomen tega častnega priznanja. Kolektiv je dosegel častno drugo mesto med vsemi kovinarji v Jugoslaviji. Delavstvo je to pohvalo z navdušenim sprejel.

V imenu uprave je spregovoril tov. inž. Pipan, ki je poudaril, da pomeni

ta diploma velik dogodek za naše delavstvo. To priznanje pa jih ne sme uspavati, temveč se bo treba še z večjim elanom oprijeti dela. Omenil je tudi izvršena dela, med katerimi so najvažnejša most čez Drino v Zvorniku, most pri Metliki in najvažnejše delo: železniški most v Pančevu. Poleg vseh teh del pa je bilo izvršenih še mnogo manjših, kot so rezervoarji, antenski stolpi, daljnovidni stebri in žerjavi ter tudi gradnja nove hale, ki bo še to spomlad dograjena.

Ob koncu je bila odposlana zahvalna brzojavka Centralnemu odboru kovinarjev v Beogradu.

Granitna industrija v Oplotnici je napovedala tekmovanje granitolomu v Josipdolu

Sindikalna podružnica v granitnem industrijskem podjetju v Oplotnici je v sporazumu s svojo upravo podjetja napovedala tekmovanje sindikalni podružnici granitolomu v Josipdolu.

Oba delovna kolektiva bosta tekmovala v pogledu dviga produkcije, v prekoračenju delovnih norm in v čim večji

štednji z materialom. Vsi tekmovalci si bodo prizadevali čim višje dvigniti delovno disciplino s tem, da bodo točno prihajali na delo, da bodo vestno vršili svoje dolžnosti, da bodo čim bolj znižali zaradi neopravičenih izostankov zamujene štrevila delovnih ur, da bodo poskrbeli za čim boljše odnose med delavci samimi in med delavci ter vodstvom podjetja. Obe sindikalni podružnici v Oplotnici in Josipdolu bosta poželeli sindikalno delovanje in si prizadevali doseči najvišji odstotek organiziranih članov. Obe eta se namenili, da bosta tekmovali tudi glede kulturno-prosvetne sindikalne delavnosti in da si bosta prizadevali vzgojiti čim več novih delavnih kadrov.

V Slovenski Istri bodo oddali 15.000 kg olivnega olja

Ob koncu novembra lani je ljudska oblast v Slovenski Istri pričela z odkupom oliv, oziroma olivnega olja. Tisti, ki ne redijo prasičev, lahko obdržijo po 25 kg olja na osebo. Za rejce prasičev pa je odrejeno 12 kg olja letno na osebo.

Kmetje izročajo vse oljne sadeže oljarni, kjer takoj dvignejo olje za svojo uporabo in dobe obenem izplačano vrednost izročenihi sadežev.

Najboljša je oljarna v Izoli, ki je obratovala tudi po 24 ur dnevno in v tem času iztisnila več kot pol vagona oliv. Do 4. januarja so kmetje oddali že večjo količino oliv, iz katerih so oljarne iztisnile 8317 kg olivnega olja. Računajo, da bodo kmetje v celoti oddali oliv za 15.000 kg olja.

Oljarne v Dekanah, Križišču in Ankaranu so že prenehale z delom, medtem ko bodo oljarne na sektorju Sičjole-Nova vsa delala še do konca januarja. V celotnem kopskem okraju je 18 oljarn, med njimi šest modernih, ostale pa so bolj ali manj primitivne.

Oljne tropine oddajo tovarni »Salveti & Co« v Piran. V tej tovarni še enkrat iztisnejo tropine. Iz tropin, ki jih stisnejo

Špekulant šoštarji pred ljudskim sodiščem

15. t. m. se je zagovarjal pred okrožnim sodiščem v Ljubljani šoštarji Egon, družabnik trgovine z železino Šoštarji, Petan & Erker v Ljubljani, Resljeva cesta št. 20.

Obtoženi šoštarji je ob nacionalizaciji podjetja skušal prikriti večjo vsoto denarja in sicer 1.080.000 din. Pri prevzemu podjetja je izkazovala blagajniška knjiga saldo 1.137.612 din, dočim je bilo v blagajni samo 57.612 din. Šele družabnik Petan je povedal, da je manjkajoča vsota v skriti blagajni v dimniku.

Pri nadaljnji preiskavi so našli v kletnem skladišču kopalne banje, umivalnike, gumjaste cevi, vodne črpalke

Istrijski rudarji bodo dobili boljše in bolj higijenska stanovanja

Dne 16. t. m. je bil v Ajdovščini med mestnim narodno osvobodilnim odborom Idrijo in Projektivnim zavodom LRS v Ljubljani podpisan dogovor, ki predvideva zgraditev 20 stanovanjskih zgradb za rudarje in 30 zgradb za potrebe mestnega narodno osvobodilnega odbora Idrije in zasebnikov. Honorar za parcelacijski osnutek, ki znaša skupno 36.000 din, bosta plačala Projektivnemu zavodu v Ljubljani mestni narodno osvobodilni odbor Idrije in Uprava državnega rudnika. (Tanjug).

Z regulacijo Lijaka v Vipavski dolini bo pridobljeno nad 200 ha rodovitne zemlje

Hudournik Lijak v vipavskem okraju je vseskozi delal prebivalstvu velike težave, ker je ob vsakem večjem deževju poplavljal zemljo, ki je bila že itak močvirna in neplodna. Postavka letošnjega gospodarskega načrta predvideva regulacijo 7 km dolge struge tega hudournika. Delo za regulacijo Lijaka bo v glavnem prevzela mladina. Pri tem delu bo zaposlenih 300 mladincev in 50 strokovnjakov. Prve mladinske brigade iz Slovenskega Primorja bodo šle na delo 1. aprila in računajo, da bo delo končano oktobra 1947. (Tanjug).

V kopskem okraju je SIAU organizirala 47 večernih tečajev

Ker je bila Istra tisti del Slovenskega Primorja, ki so ga fašisti najbolj zatirali, je razumljivo, da se je tukaj našlo največ ljudi, ki so slabo obvladali materin jezik ali ki so bili celo nepismeni. Za kulturni dvig teh ljudi je poskrbela SIAU s tem, da je organizirala 47 večernih tečajev. Tečaje slovenskega jezika obiskuje 1625 mladincev in mladink in mnogo starejših ljudi. Na teh tečajih se učijo pravilne uporabe slovenskega jezika, poslušajo predavanja o ljudski oblasti, o načrtnem gospodarstvu, o tekmovanju itd.

Poleg tečajev za izpopolnjevanje znanja slovenskega jezika je bilo po Istri organiziranih tudi 30 analfabetskih tečajev. (Tanjug).

Pogozdovanje v Dobojskem okrožju

Tu si prizadevajo, da bi čimprej pogozdili velike goličave, kjer so bili med vojno uničeni gozdovi. V ta namen so obnovili več zanemarjenih gozdnih drevesnic in začeli ustanavljati nove. Skupna površina drevesnic znaša zdaj 6,5 ha.

do 400 atmosfer, dobijo še 5% olja. To olje uporabijo za izdelavo mila. Do sedaj so oljarne oddale tej tovarni več kot pet vagonov tropin. Tropine daje tovarni na razpolago tudi Hrvaška Istra, ker je to edina tovarna za milo v Slovenski in Hrvaški Istri. — (Tanjug)

Kulturno-prosvetno delo v postojnskem okrožju

Kulturno-prosvetno delo je v postojnskem okraju doseglo doslej prav lepe uspehe. V okraju je 19 pevskih zborov: 6 mešanih, 3 moški, 1 ženski, 1 mladinski in 8 pionirskih. Ti zbori so že nastopili na vseh krajevnih manifestacijah in proslavah. Vse zbere, razen dveh, vodijo samouki. V kratkem bodo odprli v Postojni giasbno šolo, ki bo organizirala tudi tečaj za pevovodje. V Postojni in Št. Petru na Krasu sta godbi na pihala, v Postojni pa sta tudi tamburaški in harmonikaški zbor, ki je prvi nastopil 15. decembra v radiu Slovenskega Primorja. Na dramskem polju so bile najbolj delovne igralske skupine iz Postojne, Št. Petra, Studenega, Senožeč, Zagorja, Razdrtega, Slavije, Trnja in Bukovja.

Veliko zanimanje za pouk in vzgojo je povsod pokazala mladina. V okraju je 23 večernih tečajev, ki jih obiskuje 658 mladincev in mladink. Na teh tečajih se predvsem seznanjajo s slovenskim jezikom. V Senožečah in Slavini sta organizirani kmetijsko-nadaljevalni šoli. V Beljskem, Velikem Ubelskem in Šmihehu na Krasu je mladina organizirala krojne tečaje. V Orehku in Matenji vasi sta bila gospodinjstva tečaja. Ljudska univerza je po terenu organizirala 15 predavanj. Poleg tega pa se vrši študij po vaseh in mestih tudi v okviru sestankov Osvobodilne fronte, na katerih študirajo sedaj zakon o ljudskih odborih. Študij po terenu so podprle zlasti knjižnice, ki so si nabavile veliko številno knjig v »Tednu naše knjige«. V

tem tednu je bila v Št. Petru na Krasu odprta največja knjižnica v okraju, ki šteje 3000 knjig. Po vseh šolah so organizirane učiteljske in mladinske knjižnice.

Vzporedno s kulturno in prosvetno se razvija v okraju tudi fizikultura. Iz postojnskega okraju tekmuje 206 mladincev in mladink za fizikulturno značko ZREN-a.

Posebno agilno v kulturno prosvetnem delu je ljudstvo Slovenskega Primorja sedaj v času pred priključitvijo k Jugoslaviji, ker hoče priti pripravljeno, kulturno in gospodarsko dvignjeno, v novo Jugoslavijo.

Pred simfoničnim koncertom Radia-Ljubljane

Na ponedeljskem simfoničnem koncertu orkestra Radia Ljubljane boste slišali poleg predigre k Mozartovi operi »Figarova svatba« še dve veliki simfonični deli in sicer Dvořakovo koncert za violončelo in orkester (solist Antonio Janorgo) in Škerjančev V. simfonijo. Dvořakov koncert za violončelo in orkester bo tokrat v Ljubljani z orkestrom prvič izvajan.

Ta koncert je ena najlepših, če ne sploh najboljša Dvořakova skladba in prekaša po svoji lepoti prav gotovo tudi vse njegove simfonije. Vzrok, da ni toliko znana, je v tem, da je to tehnično eden najtežjih koncertov za čelo in basu čelistov, ki to nalogo uspe-

Revija »Tvorčstvo«

Revija »Tvorčstvo«, ki jo je prekinila vojna, je začela ponovno izhajati. To je glasilo sovjetskih slikarjev in beleži vse, kar je v zvezi z upodabljačo umetnostjo v ZSSR.

Prva številka prinaša umetnostno kritiko Nikolaja Maškoveva o slikah, ki so na razstavi upodabljačev umetnosti v Moskvi. Znatel del tega članka je posvečen slikarjem z lavorikami Štalimove nagrade. Revija proučita tudi kroniko značilnih dogodkov v umetniškem življenju ZSSR.

List je bogato ilustriran z reprodukcijami slik najboljših sovjetskih slikarjev. Revija nudi svojim čitateljem barvno reprodukcijo slike A. Plastova »Košnja«.

Šno opravilo. Ta skladba je bila napisana leta 1895 ob koncu Dvořakovega bivanja v New-Yorku. Njena melodika je zelo silna oni iz V. simfonije »Z novega sveta«, saj je tudi nastala v isti dobi, nekoliko po tej simfoniji. — Solist Janigro, ki bo Dvořakov koncert igral, je po rodu Italijan, ki pa se je pred sedmimi leti, še pred vojno, stalno naselil v Zagrebu in deluje tam kot profesor za violončelo na Akademiji za glasbo. Koncert v Ljubljani je njegov predzadnji koncert v Jugoslaviji pred odhodom na koncertno turnejo v CSR. Škerjančeva V. simfonija, ki bo pod vodstvom Sama Hubada izvajana na tem koncertu, je eno njegovih zadnjih del.

Izvajanje gospodarskih uredb vlade FLRJ Jugoslavije o akumulaciji in cenah

VI. sporočilo

V zvezi s prejšnjimi sporočili ponovno opozarjamo glavne in zvezne uprave, odnosno načrtno oddelke proizvodnih ministrstev FLRJ, da brez odlašanja in po najkrajši poti sporočijo federalnim upravam povprečne proizvodne stroške določenih artiklov za vsa država, da bodo federalne uprave lahko do 18. t. m. izračunale individualne stopnje rednega dobička za svoja posamezna podjetja.

Sporočamo, da je predsednik zvezne načrtno komisije izdal odlok o odstotku splošnih stroškov (režije) za državna gostinska podjetja zveznega značaja, ki se glasi:

ODLOK O Odstotku splošnih stroškov (režije) za državna gostinska podjetja zveznega značaja

Čl. 1. Odstotek splošnih stroškov (režije) za posamezne kategorije državnih gostinskih podjetij zveznega značaja znaša:

a) pri državnih gostinskih podjetjih zveznega značaja, ki so uvrščena v kategorijo posebnih državnih gostinskih podjetij 45%;

b) pri državnih gostinskih podjetjih zveznega značaja, ki so uvrščena v prvo skupino druge kategorije 30%;

Čl. 2. Ta odlok stopi v veljavo na dan objave v »Službenem listu FNRJ«, izvajal se pa bo od 1. januarja 1947.

Minister za trgovino in oskrbo FLRJ je izdal navodilo o elementih, iz katerih sestojijo posamezne vrste stroškov državnih gostinskih podjetij:

NAVODILO O ELEMENTIH, IZ KATERIH SESTOJJO POSAMEZNE VRSTE STROŠKOV DRŽAVNIH GOSTINSKIH PODJETIJ

Čl. 1. Po čl. 2. uredbi o stroških in dobičku državnih gostinskih podjetij z dne 31. decembra 1946 sestoji prebitek za gostinske usluge (prodajna cena gostinskih proizvodov) iz: a) stroškov materiala, b) plač s dodatki tehnično pomožnega osebja, c) normiranih splošnih stroškov (režija), d) določenega dobička podjetja in e) prometnega davka na proizvode (davek na usluge).

Čl. 2. Stroški materiala sestojijo iz naslednjih elementov: a) iz stroškov za živež in pomožni material za predelavo živil, b) materiala za opravljanje posameznih uslug, c) iz nakupnih stroškov materiala pod a), d) iz pribitkov na kalo, manco in pokvarjeno blago pod a).

Čl. 3. V stroške materiala spadajo: a) pri stroških za živila in material za opravljanje posameznih uslug enotna cena, kolikor obstaja; če enotne cene ni, se vračuna prodajna cena proizvajalca, če je bil material kupljen od izdelovalca, ali lokalna cena v trgovini na drobno, če za njo ni določena enotna cena. Pod materialom za opravljanje posameznih uslug se razume material za pranje, likanje, sušenje, kopanje in podobne usluge, ki so običajne v gostinskih podjetjih; b) v nakupne stroške materiala iz čl. 2 a) in b) spadajo stroški prevoza od izk-

dalne postaje ali kraja, do katerega so vključeni stroški prevoza v ceno, ki je plačana prodajalcu in ki sestavlja element iz čl. 2 a) in b), pa do gostinskega podjetja. V stroške nakupa spadata tudi trošarina in prometni davek, kalikor je gostinsko podjetje dolžno po veljavnih predpisih nositi te stroške; c) pribitek na račun kala, manca in pokvarjenega blaga ter odpadkov pri predelavi živil se bo računal po normah, ki jih bo določil minister za trgovino in oskrbo FLRJ v sporazumu s predsednikom zvezne načrtno komisije. Do uveljavitve teh norm se bodo računali ti stroški v višini, ki se more dokazati in samo v tistih primerih, ki niso nastali po krivdi podjetja in kolikor niso pokriti na kakšen drug način.

Čl. 4. Stroški plač z dokladami tehnično pomožnega osebja sestojijo iz naslednjih elementov: a) iz plač vseh uslužbencev, ki so neposredno zaposleni pri predelavi in postrežbi z gostinskimi izdelki; b) iz plač za nadurno delo uslužbencev pod a) s pribitkom za to nadurno delo; c) iz socialnih dajatev za plače uslužbencev pod a), toda samo del, ki odpade na podjetje; d) iz potnih in selitvenih stroškov uslužbencev pod a).

Čl. 5. Normirani splošni stroški (režija) sestojijo iz naslednjih elementov: a) iz plač voditelja, administrativnega, pisarniškega in knjigovodskega osebja, snalčev, kurirjev, šoferjev osebnih avtomobilov in drugih podobnih uslužbencev, v kolikor so zaposleni pri vodstvu ali administraciji podjetja; b) iz plač za nadurno delo uslužbencev pod a); c) iz socialnih dajatev na plače uslužbencev pod a), toda samo tisti del, ki odpade na podjetje; d) iz potnih in selitvenih stroškov uslužbencev pod a); e) iz stroškov za zdravstveno zaščito vseh uslužbencev; f) iz splošnih upravnih stroškov (pisarniške potrebščine, telefon); g) iz stroškov za kurivo; h) iz stroškov za pranje perila; i) iz odpisov inventarja, naprav, pribora; j) iz stroškov rednega kulturnega poslovanja, godbe; k) iz stroškov za poslovne prostore (najemina, vodarina, razsvetljava, redna popravila, zavarovanje in vzdrževanje snage); l) iz raznih dajatev in prispevkov; m) iz stroškov denarnega in plačilnega prometa; n) iz prispevkov za pristojnega administrativnega - operativnega voditelja (skupni stroški); o) iz stroškov za kadre; p) iz stroškov za pomožne poslovne prostore; r) iz stroškov za reklamo, propagando, itd.; s) ostali stroški, razen tistih, ki so navedeni pod a), b), c), iz člena 1 te uredbe.

Čl. 6. Dobiček podjetja se zaračunava po stopnji dobička, ki jo določi pristojni organ ljudske oblasti na podlagi čl. 3 in 4. uredbi o stroških in dobičku državnih gostinskih podjetij z dne 31. decembra 1946.

Čl. 7. Prometni davek se zaračunava po stopnjah tarif št. 11 prometnega davka uslug, določenih v začasnih tarifih prometnega davka (dodatek »Službenega lista FNRJ« št. 106 z dne 31. decembra 1946).

Čl. 8. To navodilo stopi v veljavo na dan objave, izvajalo pa se bo od 1. januarja 1947.

NAVODILA

za izpolnitev uredb o bančnih računih dobička državnih gospodarskih podjetij in njihovih administrativno operativnih voditeljih

I. Otvoritev bančnih računov o dobičku

1. Da bodo administrativno operativni voditelji (uprave) izkazovali celoten dobiček podjetja v smislu odredbe finančnega ministra FLRJ IV. št. 44 z dne 19. januarja 1947, odprejo skupne bančne račune o dobičku podjetij pod svojim vodstvom pri oddelkih (poslovalnicah) Narodne banke, kjer imajo svoj redni tekoči račun.

2. Skupni račun o dobičku podjetja pod vodstvom ene uprave se odprejo za vsako vrsto dobička, in sicer:

- a) za načrtni redni (določeni) dobiček (skrajšano: redni dobiček);
- b) za načrtni presežek dobička — ekstra dobiček (skrajšano: presežek dobička);
- c) za nadnačrtni (nepredvideni, izredni) dobiček (skrajšano: nadnačrtni dobiček).

Računi pod točko b) se bodo odprli le za rudarska in industrijska podjetja.

3. Razen računov iz točke 2. tega navodila, so uprave dolžne odpreti pri istem oddelku (poslovalnici) Narodne banke poseben račun o dobičku, za dobiček, ki jim pripada.

V ta račun se knjiži:

a) pri upravah državnih rudarskih in industrijskih podjetij del presežka dobička (ekstra dobička), ki se po členu 6. v prvem odstavku uredb o določanju dobička rudarskih in industrijskih podjetij knjiži na bančni račun dobička uprave;

b) pri administrativno operativnih voditeljih državnih trgovskih podjetij razlika med maksimalno in individualno določeno stopnjo po čl. 6. v petem odstavku uredb o stroških trgovine na drobno in na drobno;

c) pri administrativno operativnih voditeljih državnih gostinskih podjetij del rednega dobička, ki se po čl. 6. uredb o stroških in dobičku državnih gostinskih podjetij knjiži na bančni račun dobička administrativno operativnega voditelja;

d) pri administrativno operativnih voditeljih državnih gradbenih podjetij se del določenega dobička, ki se po čl. 3. uredb o cenah gradbenih uslug, katere opravljajo državna gradbena podjetja vsodržavnega in republiškega značaja, in o dobičku ter razdelitvi dobička teh podjetij, knjiži na bančni račun dobička administrativno operativnega voditelja.

4. Dotični oddelki (poslovalnice) Narodne banke bo obvestil administrativno operativnega voditelja številko, pod katero bo vodil vsak izmed prej navedenih bančnih računov dobička.

5. Administrativno operativni voditelj je dolžan takoj po otvoritvi skupnih računov o dobičku podjetij obvestiti vsa podjetja pod svojo upravo, kateri oddelki (poslovalnice) Narodne banke vodi skupni račun o dobičku in številke računov, pod katerimi se vodijo posamezne vrste dobička.

II. Vplačilo dobička

6. Najpozneje do 27. v mesecu se podjetja dolžna vplačati tretjino z načrtno določenega dobička za dotično trimesečje

v mejah višine vplačil in odprtega akreditiva. Pri izdaji naloga je podjetje dolžno navesti številko računa, iz katerega odreja izplačilo.

13. Izplačila po točki 12. tega navodila se vršijo pod pogojem pravilnosti in Narodna banka ima pravico v primeru, da je podjetje disponiralo z večjim zneskom, kakor ga je vložilo, po nalogu administrativno operativnega voditelja stornirati izplačilo na breme rednega računa podjetja, brez predhodnega sporazuma s podjetjem. O vseh takih primerih je Narodna banka dolžna obvestiti pristojno kontrolno komisijo.

14. Dvigljane zneske iz skupnih bančnih računov dobička podjetje knjiži v korist ustrežajočih računov 1511—1513 ter zmanjšuje na ta način terjatve prejšnjih izplačil.

IV. Ostale določbe

15. Narodna banka je dolžna obvestiti o vseh spremembah skupnega bančnega računa dobička podjetij administrativno operativnega voditelja, na čigar ime se glasi račun.

16. Narodna banka zaključuje bančne račune dobička in pošilja po en primerek pristojnemu administrativno operativnemu voditelju vsakih šest mesecev.

17. Za poslovanje z bančnimi računi dobička Narodna banka ne bo računala nobenih stroškov in ne provizije. Prav tako ne bo računala nobene provizije za akreditivo po točki 12. tega navodila.

18. Vplačila na bančne račune dobička veljajo kot akontacije do končnega obračuna po zaključku poslovnega leta. Potem takem se bodo v bilancah podjetij vodila redno med aktivami, v bilancah administrativno operativnih voditeljev pa med aktivami (računi 1101—1103, 1104, 151), odnosno med pasivami (račun 181) normalnega računskega načrta. Likvidacija teh odnosov bo končna šele po končanem obračunu in na podlagi podrobnejših določb, ki bodo še izdane.

19. Podjetje odnosno administrativno operativni voditelj, ki imajo račune 1101—1103, 1104, 1511—1513, 151, 181 po svojih računskih načrtih morejo, dokler ne preidejo na novi računski načrt, voditi omenjene račune pod drugimi številkami istega razreda ter upoštevati, da bo naslov skupine ustrezen značaju posla.

20. Narodna banka je dolžna po preteku

meseca in do 10. prihodnjega meseca poslati finančnemu ministru pregled vplačil in izplačil pod bančnimi računi dobička, in sicer: po vrstah dobička, po gospodarskih panogah in po administrativno operativnih voditeljih.

21. Narodna banka bo obvestila finančno ministrstvo FLRJ o vseh nepravilnostih pri delu podjetij v pogledu vplačil, disponiranja in evidence dobička in prav tako tudi v pogledu dela administrativno operativnih

voditeljev. Pristojno finančno ministrstvo in Narodna banka bosta organizirala kontrolo poslovanja podjetij in administrativno operativnih voditeljev glede bančnih računov dobička, po osebnih odposlancih. Odposlanci morajo imeti pooblastilo finančnega ministrstva, odnosno Narodne banke.

22. To navodilo stopi v veljavo na dan objave in uporabljajo se bo od 1. jan. 1947.

V zastopstvu finančnega ministra, minister za industrijo **BORIS KIDRIČ**

Odredba o začasnem knjiženju dobička

Na podlagi čl. 4. uredb o bančnih računih dobička državnih gospodarskih podjetij in njihovih administrativno operativnih voditeljih predpisuje:

odredba

o začasnem knjiženju dobička državnih gospodarskih podjetij na skupnih računih njihovih administrativno operativnih voditeljev (uprav).

I. Administrativno operativni voditelji (uprave) bodo odprli pri oddelkih (poslovalnicah) Narodne banke na svojem sedežu skupne račune po vrstah dobička (čl. 2. uredb), v katerih bodo začasno knjižili dobiček vseh podjetij, ki so pod njihovim vodstvom.

Administrativno operativni voditelji bodo knjižili dobiček, ki jim pripada na posebne bančne račune dobička.

II. Skupni račun se odprejo:

- 1. za načrtni redni (določeni) dobiček;
- 2. za načrtni presežek dobička (ekstra dobiček) in
- 3. za nadnačrtni (nepredvideni, izredni) dobiček.

Za načrtni presežek dobička (ekstra dobiček) se bodo odprli posebni računi le za rudarska in industrijska podjetja.

III. Da bo pravilno izpolnjena določba drugega odstavka čl. 4. uredb, so administrativno operativni voditelji (uprave) dolžni v korist podjetja odpreti za vsako trimesečje in vsako podjetje akreditivo pri oddelkih (poslovalnicah) Narodne banke, kjer se vodijo skupni računi o dobičku. Znesek akreditivov bo obsegal neizrabljene zneske, s katerim je bilo podjetje pooblašeno razpolagati v preteklih trimesečjih, in načrtni znesek dobička v trimesečju, za katerega se daje akreditiv.

Podjetje je pooblašeno, da daje v mejah

akreditiva naloge Narodni banki za izplačilo, toda samo v mejah dejanske vplačilnih zneskov, ki pripadajo podjetju.

IV. Pri določanju višine akreditiva more administrativno operativni voditelj omejit zneske, ki jih bo podjetje uporabljalo za namene fonda vodstva in za del dobička, s katerim podjetje svobodno razpolaga izven predpisanega načrta, do 75% vsote: a) ostankov zneska, ki so vplačani za vsakega teh dveh namenov v prejšnjih trimesečjih, ker niso bili porabljeni do konca zadnjega trimesečja in

b) zneskov, ki se z načrtno določajo, da bodo vplačani za vsak izmed teh dveh namenov v trimesečju, za katero se daje akreditiv.

V. Če bi akreditivi ne bili odprti pravečasno, kakor tudi, če bi bili odprti akreditivi in če bi bili izdani nalogi v nasprotju s predpisi te odredbe, bo to veljalo kot disciplinski prestopke odgovornega uslužbenca v administrativno operativnem vodstvu, odnosno direktorja in voditelja knjigovodstva podjetja.

VI. Knjiženje dobička pri administrativno operativnem voditelju (upravi) in v podjetju, ki se nanaša na skupne račune dobička, se vrši po predpisih navodil za izpolnitev uredb o bančnih računih dobička državnih gospodarskih podjetij in njihovih administrativno operativnih voditeljih.

VII. Računi se morajo odpreti takoj.

VIII. Ta uredba stopi v veljavo, ko se objavi v »Službenem listu FNRJ«, uporabljala se pa bo od 1. januarja 1947.

IV. št. 44.

Beograd, 10. januarja 1947.

V zastopstvu finančnega ministra, minister za industrijo:

BORIS KIDRIČ

Skupine izdelkov in uslug, za katere bodo določene enotne cene

Na podlagi čl. 3. prvega odstavka uredb o enotnih cenah je vlada FLRJ izdala na predlog Gospodarskega sveta FLRJ

o določanju skupin izdelkov in uslug, za katere se bodo določale enotne, odnosno odkupne cene z veljavnostjo na vsem ozemlju FLRJ.

Čl. 1. Določajo se naslednje skupine izdelkov in uslug, za katere se bodo določale enotne cene z veljavnostjo na vsem ozemlju FLRJ.

Čl. 2. To navodilo stopi v veljavo na dan objave, izvajalo pa se bo od 1. januarja 1947.

I.

Pridelki in izdelki kmetijske in živilske industrije:

- 1. žito: pšenica, koruza, riž, ječmen, oves in riž;
- 2. industrijska semena in rastline: sončnično, ricinusovo, repično, sojino, bučno, makovo, bombažno, konoplino, laneno, tobakno, sezamovo, gorčično, seme lucerne in rdeče detelje, grašice, svileni zapredki, opij, hmelj, tobak, sladkorna pesa, kokoni sviloprežke, konoplja, lan, koruzne kali in semena za setev;
- 3. živalina: govedo, prašiči;
- 4. živilska krma: otrobi, seno, slama, oljne pograče, rezanci sladkorne pese;
- 5. živilski izdelki: žitna moka (pšenična, koruzna, ječmena, ovsena); vse vrste testenin (suhe testenine, makaroni, špageti itd.); suhi mesni izdelki: mesne konzerve, sočivne konzerve, polizdelki iz sardja (pulpa); pol izdelki iz sardja (marmelada, pekmez); rdeča paprika; močne (umetne) alkoholne pijače, mineralne vode; tipizirani keksi; čokolada, tipizirani bomboni;
- 6. živalske in rastlinske maščobe: svinjsko сало, sveža slanina, svež in topeljen loj, svinjska mast, jedilna olja, tehnična olja; maščobne kisline, oljna gošča;
- 7. sladkor, škrob in derivati: kristalni sladkor, sladkor v kockah, sladkorna mela, sa, sadni in škrobni sladkor, škrobi, sirupi iz škroba, dekstrin, čevljarski klij, kazein, krvni albumin;
- 8. izdelki industrije vretja: špirit, alkoholni očet, tekoči in prašni cvet, pivo, kvas, pivovarski slad;
- 9. ostalo: ajda, suhe slive, sveže olive, zemeljski orehi, suho sadje, suhe gobe, kava, kakao, ješprenj, čebula, čebelnj vosek, perje.

II.

Tobačni izdelki: spotke, cigarete in drugi tobačni izdelki.

III.

Les in lesni izdelki:

- 1. taninski les;
- 2. okrogli les: a) dolgi, okrogli les: jabor, antene in piloti; b) hodi, hodi za furnirje, hodi za mletje, hodi za žaganje, dolgi hodi; c) brzojavni in telefonski drogov; d) jamski (rudarski) les; e) celulozni les; f) okrogel kolarski les;
- 3. tesan les: a) tesan stavbeni les; b) železniški prag;
- 4. cepljen les: doge — hrastove, cerove, bukove in jelkove;
- 5. žagan tehnični les listnatega drevja: a) hrastov: aa) ne žamane deske; buli, posamezne deske; bb) žamane les; deske in okrajki, sodarski les, merkantilni les, podnice za železniške vagonne in mostnice, hodi za mostove, letve; cc) posebni les: polovice, srednjaki, frizi; b) bukovina: buli, posamezni kos, žamane deske, frizi, posamezni kos četrinke, letve, držaji za metle in posebni izdelki; c) brestov les: buli, posamezni kos, žamane deske, četrinke, frizi; d) jesenov les: buli, posamezni kos, četrinke, frizi; e) javor: posamezni kos, četr-

tinke in frizi; f) žagan tehnični les po sortimentu za javor, gaber, jelšo, oreh, črešnjo, hrusko, lipo, brezo, topol, vrbo, cer in akacije;

6. žagan tehnični les igličastega drevja: jelka, smreka, bel in črni bor in macesen v ustrežajočem sortimentu kot deske, letve, grode, četrinke in pol četrinke, deske za ladijska tla, madrieri in okrajki;

7. parketi, obodne letve, zidni pasovi, frizi in prag; po sortimentu hrastovega, jesenovega in bukovega lesa;

8. vezane in panel plošče;

9. furnirji;

10. skorja, šiške in rjavo listje za strojenje kož;

11. oblanje, lesni odpadki in drva za generatorje;

12. stanovanjsko in pisarniško pohištvo (tipizirano);

13. transportna vinska posoda, embalažni sodi, sodi za konzerviranje sadja in sadnih izdelkov ter tipizirani embalažni zaboji;

14. tipizirani stavbeni mizarski izdelki (okna, vrata, zastori itd.);

15. višgalice.

IV.

Rudnine in izkopsnine:

- 1. črni in rjavi premog, lignit in briketi;
- 2. ostale izkopsnine;
- 3. kovinske rudnine.

V.

Tekstil, usnje in kavčuki:

1. surovine: a) volna, bombaž, vejana konoplja, vejani lan, umetni bombaž, umetna volna, umetna svila, manila, kokosova preja, vsi tekstilni odpadki; b) surove kože velikih živali in drobnice, surovi in sintetični kavčuki in kavčukov regenerat; odpadki usnja in gumija; krzno;

2. izdelki: a) vse vrste prej zgoraj naštetih tekstilnih surovin; vse vrste tkanin teh surovin; vse vrste sukanca, motvoza, in vrvi; sanitetni in tehnični material; vse vrste vate, tekstilni pogonski jermeni in šreva; moška, ženska in otroška konfekcija, vatalin; tehnična klobučevina, tulci; embalažne iz kodelje in jute; b) obutev; usnjeni jermeni; izdelki iz kavčuka, gumiji za razna vozila, nepožlahtnjeno in požlahtnjeno krzno.

VI.

Izdelki kemične industrije: umetna gnojila; milo (toaletno, otroško, pralno in brivno) in milni prašek; modra galica in druga sredstva za zaščito rastlin, proizvodi suhe destilacije lesa; celuloza, lesovina, rastlinska in živalska strojila; katran in njegov derivati, nafta in njeni derivati, mineralna olja in maziva; kavstična soda; kalcinirana (amonijačna) soda; analnične barve; zemeljske barve, žepelna kislina; ogljikova kislina in druge neorganske kisline; glicerinska podlužnica in glicerini; mast iz kosti; želatina; oljnatne barve; laki in firmez; zelena galica, naftalini; surovine za eksplozive; pepelika; železoviti; sol (za industrijske namene in prehrano); papir; cigaretni papir; natronov papir; lepenska; šipe in stekleni izdelki; lomljeno steklo; parfumerijski in kozmetični preparati.

VII.

Izdelki železarstva: železo-jeklo; veliki, srednji in mali profili (betonsko železo, železne šipe, profilno, ploščato, obročno železo, obroči za vozove, osi). Pločevina: črna in pocinkana. Plinaste cevi: črne in pocinkane. Žica: valjana, svetla, pocinkana. Željci. Podkve. Vijaki: črni in beli. Zakovice.

2. Izdelki varnih kovin: kovine in njihove zlitine: svinec, cink, baker, aluminij,

kositer, mešanina, bron itd. Svinčne, bakrene in medeninaste cevi, šibe, pločevina, žica.

3. Ljavski izdelki: litine: sive, jeklene, temperaste, strojne, komercialne, vodno kanalizacijske, sanitarne. Odliki: železni, kovinski in njihove zlitine.

4. Odpadki: železa, jekla, kovin in njihovih zlitin, staro železo, stare kovine.

5. Kmetijsko orodje, naprave in stroji: lopate, kopače: kovane, stisnjene. Motike, rovnice, železni vzvodi (drogovi). Grablje: stisnjene in spajane. Srpi in kose. Vile: za seno, konopljo, repo, gnoj. Sekire: bosanske, kranjske in srbske. Plugji in pluzni deli, brane. Sejalniki za koruzo, žito, okopalniki, opralnikli, rezalnice, slamorezniče, vejalniki, stroji za izločanje koruznih klic, mastilnice in stiskalnice grozdja, vinarogradniške škropilnice.

6. Proizvodna sredstva za industrijo in obrt.

7. Izdelki kovinsko predelovalne industrije: stavbno okovje. Črpalke za vodnjake, armature, uteži in tehnične, verige, pletivo in platno. Izdelki iz črne pločevine, štedilniki in peč. Posoda: emajlirana, pokositrena, aluminijasta.

8. Izdelki elektroindustrije: izolirani proizvodni, izolirane Bergmanove cevi, elektrotehnični instalacijski material, žarnice, električne baterije žepne in anodne, svinčni akumulatorji, trifazni elektromotorji, transformatorji.

9. Hidravlični in kalorijski stroji — motorji.

10. Transportna sredstva.

11. Pisalni, šivalni in računski stroji, dvokolesa, deli in pribor.

12. Signalni, brzojavni, telefonski in radijski aparati, naprave, deli in pribor.

VIII.

Stavbno gradivo: šamot, mavec, cement, kamenite kocke, strešna lepenka, kremenčev pesek, barit, kreda, kaolin, magnezit.

IX.</

OBVESTILA

OBVESTILO

Po odredbi o zdravstvenem varstvu državnih uslužbencev ministra za delo vlade FLRJ Uradni list FLRJ št. 88 z dne 1. nov. 1946 uživajo ta varstvo

- državni uslužbenec,
- rodbinski člani državnih uslužbencev,
- osebni državni upokojenci,
- rodbinski člani osebnih državnih upokojencev,
- rodbinski upokojenci.

Ker se je s 1. januarjem 1947 začelo tudi izvajanje zdravstvenega varstva državnih uslužbencev, opozarjamo vse osebe od a) do e), da jim je s tem ugasnila pravica do ambulantnih pregledov v javnih bolnišnicah (3. člen pravilnika Ministrstva za ljudsko zdravstvo o pristojbinah za zdravljenje v javnih bolnišnicah, Uradni list LRS št. 18 z dne 21. marca 1946) in naj se odselej poslužujejo le ambulatorijev Državnega zavoda za socialno zavarovanje. — Ministrstvo za ljudsko zdravstvo. — TU 17

DNEVNE VESTI

Oddelek za notranje zadeve pri Mestnem IO Ljubljana ima sledeče telefonske številke: 1. načelnik oddelka: 36-00; 2. načelnik Uprave N. M.: 42-16; 3. telefonska centrala: 31-00, 32-00, 33-00, 37-00. — Iz pisarne oddelka za notranje zadeve pri Mestnem IO Ljubljana.

Jutrišnji simfonični koncert velikega radijskega orkestra pod taktirko Sama Hubada ob pol 9 v Unionu bo izreden dogodek. Nastopil bo tudi glavni čelist Janigro iz Zagreba. Spored je: Mozart: Predigra k operi Figarova svetba. Dvořák: Koncert za čelo. Solist: A. Janigro. Škerjanc: V. simfonija: Z velikim radijskim orkestrom smo dobili odličnega koncertanta, ki nam zagotavlja v vsakem pogledu zelo razvito koncertno življenje. Predprodaja v knjigarni Glasbene matice.

Dramatski krožek Zgornji Šempeter priredi v nedeljo, 19. t. m. ob 15. uri v Rokodolskem domu (Komenskega 12) Fodorjevo komedijo »Matura«.

Opozorjamo na razstavo »Društvo radio, amaterjev«, na kateri bo na razumljiv in poljuden način prikazana vsa radiotehnika in njena uporaba. Razstava bo odprta v nedeljo 19. januarja v dvorani Doma sindikatov (bivša Delavska zbornica) na Miklošičevi cesti v Ljubljani ob 11. uri dopoldne.

Pri oglasih »Mepac, Maribor, ki so bili objavljeni v našem listu dne 11., 12. in 15. se je zgodila neljubna pomota in se mora v zadnjem odstavku pravilno glasiti: Prosim vsa podjetja in naše odjemalce, da naslavljajo pošto na Mestna papirniska podjetja, Maribor, poštni predal št. 7.

Dne 20. januarja t. l. bo prišel obratovati avtobus na progi Celje-Ljubno po sledečem voznom redu: 13.30 odh. Celje prih. 8.19; 15.40 prih. Ljubno odh. 6.00. Avtobus bo prvokrat odpeljal 20. jan. t. l. ob 13.30 iz Celja in bo vozil vsak dan. DAPPS - TU 16.

Ribiči! Na razna vprašanja zadrugarjev obveščamo, da pristojni okrajni ljudski odbori že izdajajo ribolovnice za leto 1947. Na podlagi novih ribolovnic bo ribarska zadruga takoj začela izdajati licence za beličarje. Za lov plemenitih rib pa se bodo licence izdajale šele po pretečenem lovopustu. Zadruga odbor je znatno znižal najemnine revljev. Ker kljub našim večkratnim pozivom še veliko število ribičev-zadrugarjev ni oddalo statističnih pol, obveščamo te člane zamudnike, da jim upravni odbor ne bo izdal licence za lov v letu 1947, če takoj ne oddajo statističnih pol za leto 1946. Če član ni vršil lова, mora iste vrniti prazne s pripombo »nisem ribaril«.

PRESKRBA

DELITEV SVEZEGA MESA V TEDNU OD 20. DO 26. JANUARJA

Ministrstvo za trgovino in preskrbo LRS odreja, da prejmejo potrošniki v tednu od 20. do 26. januarja sveže meso po teh obrokih:

težki delavci po 400 gramov,
srednji delavci po 250 gramov,
lahki delavci po 250 gramov,
ostali upravičeni potrošniki po 150 gramov.

Dan delitve naj določijo posamezni okrajni ljudski odbori. V primeru, da bi nekateri okrajni ljudski odbori ne imeli dovolj svežega mesa na razpolago, dele, mesne mešane konzerve v istem razmerju. — Iz pisarne ministrstva za trgovino in preskrbo LRS.

DELITEV SVEZEGA MESA

MLO — oddelk za trgovino in preskrbo v Ljubljani obvešča potrošnike okrognege mesta Ljubljane, da si lahko nabavijo moko še na ostalih 16 odrezkih »a« in »b« (od 16 a do 31 a in od 16 b do 31 b) v količinah objavljenih v dnevnih časopisih dne 12. januarja t. l. in v razmerju 40% krušne moko in 60% koruznih izdelkov. N. pr. na živilsko nakaznico TD si potrošnik lahko nabavi še 3,60 kg krušne moko in 5,40 kg koruznih izdelkov.

Moko bodo delite trgovine MLO, drž. trg. »Koloniale«, vse poslovavnice Nabav. in prodajne zadruga in vsi trgovci.

Moko bo razdeljevalcem postopoma dobavilo Prehranjevalno podjetje »Preskrba« v Ljubljani.

DELITEV MOKE ZA DRUGO POLOVICO MESECA JANUARJA

MLO — oddelk za trgovino in preskrbo v Ljubljani obvešča potrošnike okrognege mesta Ljubljane, da si lahko nabavijo moko še na ostalih 16 odrezkih »a« in »b« (od 16 a do 31 a in od 16 b do 31 b) v količinah objavljenih v dnevnih časopisih dne 12. januarja t. l. in v razmerju 40% krušne moko in 60% koruznih izdelkov. N. pr. na živilsko nakaznico TD si potrošnik lahko nabavi še 3,60 kg krušne moko in 5,40 kg koruznih izdelkov.

Moko bodo delite trgovine MLO, drž. trg. »Koloniale«, vse poslovavnice Nabav. in prodajne zadruga in vsi trgovci.

Moko bo razdeljevalcem postopoma dobavilo Prehranjevalno podjetje »Preskrba« v Ljubljani.

OBJAVA

Vsem okrajnim ljudskim odborom — socialno zdravstvenim odsekom, ki doslej še niso poslali otrok, določenih za bivanje v mladinskih okrevališčih in katerih seznam je bil objavljen v »Ljudski pravici« in »Slovenskem poročevalcu« dne 5. I. t. l., v določena okrevališča. nujno naročamo, da to store najpозneje do 23. t. m. ker bomo sicer rezervirana mesta prepustili novim številnim prosilec. Otroke pošljite neposredno upravam mladinskih okrevališč v Preddvoru oziroma Gozd — Martuljku. — Iz pisarne MSS, oddelek za mladinsko skrbstvo.

Izd nagradnega natečaja za scenarij filma o zimskem športu! Komisija za film pri IOOF je na svoji seji 16. t. m. v smislu razpisa, objavljenega v časopisu, podelila nagrade trem najboljšim predloženim osnutkom za scenarij kulturnega filma o zimskem športu. Soglasno so bili nagradjeni sledeči osnutki: I. nagrado v znesku 3000 din dobi osnutek pod geslom »Rdeča zvezda«; II. nagrado v znesku 2000 din in III. nagrado v znesku 1000 din pa si delita osnutka pod geslom »1000« in »Sno 47«.

Stanovajska zadruga v Ljubljani obvešča vse svoje člane, da bo v torek, 21. I. ob 18. uri v prostorih K. S. S. (Delavski dom, vhod z vogala Bleiweisove in Gospo-svetske ceste) izredni občni zbor Stanovajske zadruga s temle dnevnim redom: 1. Izvolitev delegata za kongres zadruga zveze. 2. Samostojni predlogi. 3. Slučajnosti.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

V LJUBLJANI

Drama

Nedelja, 19. ob 14.30: Šestakov-Smasek: »Veliko potovanje«. Predstava za otroke. Izven. — Ob 19.30: Cankar: »Kralj na Betajnovi«. Izven.

Torek, 21. ob 19.30: Cankar: »Kralj na Betajnovi«. Red A.

Opera

Nedelja, 19. ob 19.30: Puccini: »La Bohème«. Izven. Gostovanje Zlate Gjunjenac.

Torek, 21. ob 19.30: Offenbach: »Hoffmannove pripovedke«. Red E.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 19. januarja ob 15.15: B. Nušič: »Ujež«. Popoldanska predstava. Ob 19.30: B. Nušič: »Ujež«.

V MARIBORU

Ponedeljek, 20. januarja: Zaprti. (V dvorani FD »Polet« ob 20.30 Leninaova proslava.)

Torek, 21. januarja ob 19.30: Žižek: »Miklova Zalaz«. Izven.

V CELJU

Nedelja, 19. januarja ob 16: Pavel Golia: »Snežuljčica«. Vstopnice so v predprodaji v Slov. knjižnem zavodu OF.

NA JESENICAH

Nedelja, 19. januarja ob 19.30: Frank: »Vzrok«. Repriza. Režiser: Tiš Srečko.

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov. Primorje
569 m — 449 m

DNEVNI SPORED ZA NEDELJO 19. JAN.

8 Jutranji koncert — 8.30 Napoved časa in poročila — 8.45 Igrajo godbe na pihala — 9 Iz naših časopisov — 9.15 F. Schubert: Godalni kvintet — 9.55 Partizanske pesmi — 10 Iz slavni dni naše borbe za svobodo — 10.30 Bruckner: VI. Simfonija v D-duru — 11.30 Po slovenskem svetu — 12 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov 12.30 Napoved časa in poročila — 12.45 Lahka glasba, mali oglasi in objave — 13 Za naše najmlajše poslušalce: Nekaj Ezopovih basni pripoveduje Jože Tiran — 13.30 Kar si kdo želi — 14.30 Napoved časa in poročila — 14.45 Iz Mascagnjevih oper — 15 V radijskem nedeljskem popoldnevu boste slišali: 1. Zamenjava tisočakov, 2. Vet. A. Stefančič: Veterinar — veterinarstvo, 3. M. V. Poklicne poškodbe očel in ušes, 4. Katarina Spurova: Trd je kovaški kruh, 5. Ruski tečaj Društva za kulturno sodelovanje Slovenije s SZ (16 lekcij) 6. Rožnodolski: Varujmo živali pred mrazom in onemoglostjo, 7. Ježek (Milčinski) bere feljtone: Goreča žla, Nergač, 8. Božo Petek: Jadrarno letalstvo, 9. Ing. Cizej Dolfe: Nered v vprašanju plemenjakov in kako to odpraviti, 10. Uspehi naše usnjarske industrije — vmes ob 15.45 Igra Vaški kvintet — 17 Slovenske narodne pesmi poje Dana Ročnik, na harmoniko spremlja Avgust Stanko — 18 J. Brahms: Sonata za violončelo in klavir v e-molu. Izvaja A. Janigro, pri klavirju spremlja M. Lipovšek M — 18.30 Radijski dnevnik: M. Galaktionov: Kaj se skriva za načrti obrambe Britanske imperije — 18.45 Lahka glasba, mali oglasi in objave — 19 Prenos zunanepolitičnega pregleda iz Beograda — 19.15 Napoved časa in poročila — 19.30 »Madame Butterfly« opera v 2. dejanju. Izvajajo solisti in zbor Milanske Skale — 22.15 Plesna glasba do polnoči.

VABILO

na redni občni zbor
zadružnikov Nabavne in prodajne zadruga z o. j. Kamnik
ki se bo vršil v nedeljo, 26. januarja 1947 ob 9. uri dopoldne v prostorih ljudske šole v Kamniku

z naslednjim dnevnim redom:

- Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora
- Poročilo predsednika,
- Poročilo predsednika nadzornega odbora,
- Diskusija na obe poročili predsednikov.
- Referat o združništvu.
- Dopolnilne volitve v upravni in nadzorni odbor.
- Volitve delegatov za I. zadrugaški kongres Slovenije.
- Slovenije.

SPREJEM KANDIDATOV ZA NADZORNIKE PROGE PRI ZELEZNICI

Železniška uprava v Ljubljani bo sprejela 40 kandidatov v šestmesečni tečaj za nadzornike proge, ki se bo prišel v Ljubljani v februarju 1947. Tečajniki bodo preskrbljeni v internatu ali bodo prejeli posebno denarno podporo.

Sprejemajo se prosilci, ki so končali 4 razrede srednje šole ali absolventi iz gradbeno delovodske šole z izučeno obrtjo, razen tega morajo biti zdravi in stari najmanj 21 let in ne starejši od 30 let.

Svojevrstno pisane prošnje je treba nasloviti na gradbeni oddelek uprave drž. železnice v Ljubljani ter jim priložiti krstni list, šolsko izpričevalo, domovnico, karakteristiko, potrdilo o volilni pravici in točen naslov. Prošnje je treba vložiti do 20. t. m.

KINEMATOGRAFI

LJUBLJANA, UNION: Sovjetski film »Predstavnik oblasti«, tehnik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri. SLOGA: Sovjetski film »Otok skritih zakladov«, tehnik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri. KODELJEVO: Ameriški film »Ljubezna na severu«, tehnik. Predstave ob 14.30, 16.30, 18.30 in 20.30. SISKKA: Sovjetski film »Suhe Bator«, tehnik. Predstave ob 16, 18 in 20. uri.

MARIBOR, ESPLANADE: Sovjetski film »Otroci kapitana Grant«, tehnik. GRAJSKI: Sovjetski filmski film »Jakob Sverdlor«, tehnik.

CELJE, DOM: Sovjetski film »Malahov Kurgan«, tehnik.

KRANJ: Sovjetski film »Svatba«, tehnik. PTUJ: Sovjetska filmska drama »Maškara«, tehnik.

MALI OGLASI

V SLUŽBO SPREJMEM fanta in dekleta za kmečka dela. Plača po dogovoru. Cernak Alojzij, Zg. Zadobrova 3, p. Dev. Mar. v Polju. 215

ZATEKEL se je nemški kratkodlakar pitčar. Poizve se v oglasnem odd. »Ljudske pravice«.

PROGLASAM za neveljavno tobačno nakaznico. Adolf Jamšek, Trbovlje, Retje 123. 84, 54

PROGLASAM za neveljavno osebno izkaznico št. 2090. Marija Pavlič, Trbovlje II/129. 84, 55

PREKLICUJEM osebno izkaznico št. 568 na ime Marija Dolšica, Stražišče 269, Kranj. 84, 177

PREKLICUJEM voljavnost osebne izkaznice št. 206 na ime Jožefa Kalan, Primskovo 90, Kranj. 84, 178.

STROJNA ZADRUGA na Ježici kupi 100 m kabla. 84, 229

GOSPODINJSKO POMOČNICO, 25 do 40 let staro, sprejemem. Pogoji zelo ugodni. Ponudbe z življenjepisom in točno navedbo dosedanje prakse pošljite Maku Ličenu Prevalje. 213

ZAHVALA

Vsem, ki ste sočustvovali z menoj ob izgubi mojega moža

FRANCETA KRAMARJA

ga spremili na njegovi zadnji poti in izrazili sožalje — prisrčna hvala.

Žalujoča žena VERA

ZAHVALA

Vsem, ki so spremili na zadnji poti našega dragega moža, sina, brata in svaka

AVGUSTA AVSENAKA

se tem potom najlepše zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo delavski godbi in sindikalnemu pevskemu zboru Hrastnika za žalostinke in spremstvo, nameščencem Naproze v Hrastniku, nameščencem Električne zadruga v Zagorju, vsem darovalcem vencev in končno vsem, ki so kakor koli izrazili sožalje. Hrastnik-Brnica, 10. jan. 1947.

Žalujoča žena, starši, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo.

Umrla je dobra žena možu in skrbna mati otrokom

Jožefa Kanoni

V grob jo bomo položili v ponedeljek, 20. t. m. ob pol 16. uri iz kapele sv. Antona na Zalab. Ljubljana, 18. januarja 1947.

Zalujeje:

mož Karl, otroci dr. Janez, Jožefa, Ana in sorodstvo.

Objava

V smislu člena 39 Zveznega zakona o ljudskih odborih sklicuje Izvršni odbor za okraj Škofja Loka IV. redno zasedanje okrajnega LO. Zasedanje bo dne 20. januarja 1947 ob 8. uri zjutraj v kinodvorani, Mestni trg, Škofja Loka.

Uvodni del:

- Predsednik Ok. LO otvori IV. zasedanje in pozdravi navzoče.
- Volitev verifikacijske komisije.
- Poročilo verifikacijske komisije ob pregledu pooblastil navzočih odbornikov in ugotovitev sklepčnosti zasedanja.
- Izvolitev delovnega predsedstva.
- Izvolitev overovateljev zapisnika in zapisnikarjev.

Dnevni red:

- Referat okrajnega odposlanca. — Diskusija k referatu.
- Čitanje zapisnika in pregled sklepov III. zasedanja.
- Poročilo predsednika IO Ok. LO Škofja Loka. — Diskusija.
- Referat o združništvu.
- Diskusija.
- Izpremembe v Izvršnem odboru.
- Poročilo predsednika sodišča (diskusija).
- Razrešitev in dopolnilne volitve sodnikov prisednikov.
- Formuliranje sklepov.
- Zaključni govor.

V. d. tajnika: Predsednik OIO:

Cerne Alojz

Trojar Ivan

Poziv

Uprava ljudske imovine MLO za okrogno mesto Ljubljana poziva vse lastnike predmetov, ki so jih izročili do 9. maja 1945 v shrambo ali popravilo urarjem, zlatarjem in juvelirjem in jih do danes niso dvignili, da to store najkasneje do 31. jan 1947 proti izkazu lastninske pravice, ker bo sicer podpisana uprava smatrala glede istih, da so last okupatorjev odn. njih pomagačev in jih bo v smislu zakona o zaplembi in opravljanju zaplembe prevzela kot ljudsko imovino.

S tem se popravilja poziv, ki je bil objavljen v tem časopisu dne 18. januarja 1947 na 6. strani.

Uprava podjetja KLO Rajhenburg (okraj Krško)

s posedujočo žago, mlinom, mizarsko, kolarsko in kovaško delavnico se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Karl Biško

parna barvarija, kemična čistilnica, pralnica in svetlokalnica
Kamnik, Mesarska 74

Tlačilne ležaje (aksialne)

št. 53.309 45/47/85/25 mm
kupi Metalno a. d. Celje

Centenim gostom se priporoča

gostilna pri Vitezu
Ljubljana, Breg 18.

Pisarniško uradnico

s perfektnim znanjem strojepisja, po možnosti tudi slovenske stenografije, vsaj delnim znanjem pisarniških poslov, z dobrim nastopom in z lepim ter čitljivim rokopisom sprejme takoj ravnateljstvo DRŽ. TEKSTILNE SOLE V KRANJU.

Potrebna je osebna predstavitev v dneh 27. ali 28. januarja od 12. do 14. ure. Osebnе dokumente in spričevala naj imajo kandidatke s seboj.

NAVOD

Ljubljana - okolica

poziva vsa drž. trg. podjetja, NAPROZE in trgovce iz okolice Ljubljana-okolica, ki so se do sedaj oskrbovala pri NAVOD - mestu, da se zglašijo na NAVOD Ljubljana-okolica, Gosposka ul. 12, radipregleda razdelilnika za delitve racioniranih živil za mesec januar.

Kemična tovarna Moste v Ljubljani

potrebuje za takojšen nastop večje število pomožnih delavcev za zunanja dela.

Potrebne informacije daje uprava tovarne. VSE ZA OBNOVO DOMOVINE.

Lesene zaboje

večjih dimenzij kupujejo
jugoslovanske tvornice gume v Kranju

POZIV upnikom in dolžnikom

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU
Gospoška ulica 23

poziva vse upnike in dolžnike sledečih zadrug:

Stavbena zadruga »Mariborski dom« reg. z. z o. z.
Mariborski stadion z z o. j.
Zadruga državnih uslužbencev za nabavo stanovanj v Mariboru z z o. j.
Slomškov dijaški dom v Mariboru r. z. z o. z.

da do 17. marca 1947 prijavijo svoje terjatve in obveznosti do zgoraj imenovanih zadrug pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v MARIBORU.

Glavni urednik: Ivan Bratko Ljubljana Kopitarjeva 6 Naslov uredništva, uprave in tiskarne »Ljudske pravice«, Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 52-61 do 52-65. Štev. ček 60-404522 — Telefon šte. za naročnino »Ljudske pravice« 30—30 Miklošičeva cesta 5. — Telefonska številka oglasnega oddelka 36-85.